

KIRKON AKATEEMISET AKI R.Y.

CRUX

JOULUKUU 2018

4

TEEMA
PAPISTON PÄIVÄT

100

*Rohkeuden, ilon ja
tilannekatsauksen aika*

Papit koolla Finlandia-talossa

- **Musiikki – kirkon vetonaula**
- **Paremmissa töissä kirkossa?**

VERKOSSA
Liittojen jäsenedut

Rukous on silta luokse Jumalan.
Rukous on polku luokse auttajan.
Rukous on lintu, joka lentää taivaaseen.
Rukous tuo rauhan sydämeen.

Virsi 931

Kiitoksen aika

Kun tammikuun alussa 2012 kirjoitin ensimmäistä kirjoitustani Cruxiin, otsikoin sen virren säkeellä *Anna nähdä olennainen*.

Useiden uutisotsikoiden perusteella näytti siltä, että monet kiinnittivät huomiota siihen, että olen nainen, mutta itselleni tuntui tärkeämmältä nähdä olennainen. Olin ladannut tuohon yhteen tekstiin runsaasti mielestäni olennaista ja ajankohtaista. Kirjoitin rahasta ja rakenteista, Kipasta ja Kirjurista, jumalanpalveluksen kehittämisestä. Seurakunnissa askaroitiin silloin ja vielä sen jälkeenkin muun muassa näiden kysymysten kanssa. Kyselin, millainen on se kuva, jonka haluaisin kirkosta välittyvän ja mikä on kirkon keskeisten viranhaltijoiden rooli tuon kuvan kirkastamisessa. Nostin esille kollegiaalisuuden, ammatti-identiteetin, osaamisen ja työssä jaksamisen. Nuo teemat ovat toistuneet ja kulkeutuneet kaiken aikaa matkassa eri muodoissaan.

Onko mikään sitten tullut valmiiksi? Kyllä. Sopimuksia on neuvoteltu ja saatu sovittua. Vaikka enimmäkseen on jaettu niukkuutta, pyrkimys on aina ollut kohti parempaa. Vuonna 2013 aloitettu työ Suomen työelämän kehittämiseksi Euroopan parhaaksi vuoteen 2020 mennessä on toteutunut myös Kirkon työelämä 2020, Kirteko-hankeena. Tavoitteena on, että kirkon työpaikat ovat tulevaisuuden työpaikkoja, joissa niiden toiminta on merkityksellistä ja vaikuttavaa, niissä panostetaan työyhteisöjen toimivuuteen ja työelämän laatuun ja ne ovat kehityspolulla vähintään hyvällä perustasolla.

Työajasta ja työajattomuudesta on puhuttu kaiken aikaa. Työaikaan siirtyminen myös

hengellisessä työssä on tullut entistä mahdollisemmaksi. Myös asennemuutosta on tapahtunut, vaikka edelleen työajattomuuden edut ovat monelle luovuttamattomia. Takkuilun ja vajaasti toteutunut harkinnanvarainen palkanosa Hava on väistynyt ja sen korvaava suorituslisä – ja samalla koko nykyinen palkkausjärjestelmä – alkaa olla vihdoin konkreettista toteutumistaan vaille valmis.

AKIn toimiston näkökulmasta viime vuosien tärkeimmät muutokset koskevat henkilöistöä. Toiminnanjohtajan vaihdos oli prosessi, joka onnistui hyvin – niin kuin pitikin. Jo kauan oli ollut visio oman lakimiehen palkkaamisesta. Tämäkin toteutui onnistuneesti ja on jo ensimmäisten vuosien aikana osoittautunut oikeaksi strategiseksi valinnaksi. Taloushallinnon tehtävät on suurelta osin ulkoistettu. Viimeisimpänä muutoksena on pitkäaikaisen johdon assistentin eläkötymisen myötä tapahtunut töiden uudelleen järjestely ja rekrytointi. Monenlaisen muutoksen keskellä yhteinen ilo on ollut remontoitujen Akavatalon myötä päivittyneet ajanmukaiset työtilat. Suomen teologiliiton synty osaksi AKI-yhteisöä oli tärkeä tulevaisuuteen suuntautuva tapahtuma.

Nyt on aika kiitoksen, veisaan. Uudet puheenjohtajat ja hallitusten jäsenet on valittu. Tähän päättyi oma puheenjohtajakauteni ja kahdeksan vuoden hallitusvastuu. On ollut hieno taival ja upeat kanssakulkijat. Kiitos! ✕

Kirjoittaja on Kirkon akateemiset AKI r.y.:n ja Suomen kirkon pappisliiton entinen puheenjohtaja.

”Kunnioittava keskustelu on mahdollista kirkossa vain, jos jokainen voi tulla hyväksytyksi omana itsenään.”

Anne Anttonen

TEEMA

PAPISTON PÄIVÄT 2018

Rohkeuden, ilon ja tilannekatsauksen aika

20

PAPISTON PÄIVIEN PUHUJAVIERAS IAN MOBSBY

Kirkko on hukannut kolminaisuuden dynamiikan

26

TALENTIN VOIMA

Muuttuva maailma haastaa kirkon työntekijöitä

29

KUNNIOITTAVALLA KESKUSTELULLA ERIMIELISYYDESTÄ YMMÄRRYKSEEN

32

VALOKUVAUS JA HENGELLINEN KATSELEMINEN

36

MAARET KALLIO

– Armo antaa voiman mennä pimeyteen

40

ARTIKKELI

MUSIIKKI – KIRKON VETONAUHA!

Seurakunnan toiminnassa musiikki on läsnä läpileikkaavasti

44

PAREMMISSA TÖISSÄ KIRKOSSA?

Miksi niin moni kirkon työntekijä kokee työuupumuksen itselleen suurena riskinä?

48

KIRKON KASVATUS PANOSTAA RAUHAAN

Rauha – kirkon kasvatuksen teema 2018–2019

52

YK:N VAMMAISTEN OIKEUKSIEN SOPIMUS JA KIRKKO

Sopimus nostaa esiin teemoja, joita kirkon on tärkeää käsitellä

54

KIRJOITUSSARJA

Ajankohtaista edunvalvonnassa 6

Hullunkuriset perheet 57

VAKIOT

Pääkirjoitus 3

Päätoimittajalta 8

Kuusanmäki 13

Puheenjohtajalta 14

Akipedia 17

Opiskelijavinkkelä 19

Eläkeläisen mietteitä 43

Työntekijän näkökulma 47

AJANKOHTAISTA

Saamelaistyön sihteeri
Erva Niittyvuopio on
Vuoden pappi 2018 9

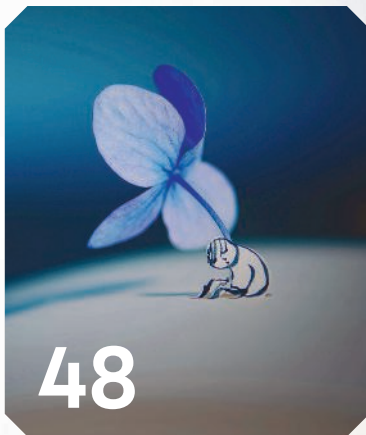
AKI, Kanttori-urkuri
liitto ja Pappisliitto saivat
uudet puheenjohtajat 10

Saara Nykänen Teologiliiton
puheenjohtajaksi 11

Teologiliiton edustajat
AKIn valtuustoon 15

Pappisliiton apurahat
neljälle hankkeelle 18

36

48

JULKAISIJA

Kirkon akateemiset AKI ry.
Rautatieäisenkatu 6, 00520 Helsinki

PÄÄTOIMITTAJA Ilari Huhtasalo
Puh. (09) 4270 1513
ilari.huhtasalo@akiliitot.fi

TOIMITUSSIHTEERI Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515
heli.meinola@akiliitot.fi

TOIMITUSKUNTA

Merja Laaksamo, pastori (pj.)
Paivi Helén, kappalainen
Kaisa Iso-Herttua, oppilaitospastori
Henri Järvinen, yliopistopappi
Sara Järvinen, teologian ylioppilas
Jani Lamberg, kappalainen
Anna Pulli, kanttori
Ismo Savimäki, kanttori
Ari Stenman, kanttori

OSOITTEENMUUTOKSET

Tuija Kukkonen
Puh. (09) 4270 1503
tuija.kukkonen@akiliitot.fi

Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515
heli.meinola@akiliitot.fi

TOTEUTUS JA ULKOASU

Otavamedia OMA
Maistraatinportti 1, 00015 Otavamedia

ILMOITUSHINNAT

Koko	
2/1 s.	380 mm x 255
mm	1 790,- euroa
1/1 s.	190 mm x 255 mm
	1 020,- euroa
1/2 s.	155 mm x 114 mm
	73 mm x 228 mm
	560,- euroa
1/4 s.	101 mm x 118 mm
	330,- euroa
1/8 s.	101 mm x 55 mm
	200,- euroa
takasivu	190 mm x 230 mm
	1 200,- euroa

ISSN 0783-0122

PAINOPAikka

Forssaprint

PALKKAA PELASTETTUJEN SIELUJEN MUKAAN?

Uusi, tänä vuonna hyväksytty virkaehtosopimusratkaisu tuo evankelis-luterilaisen kirkon palkkausjärjestelmään uudenlaisen työsuorituksen perustuvan henkilökohtaisen palkanosan. Suorituslisä tulee käyttöön kaikissa seurakunnissa 1.1.2020 alkaen. Neuvotteluja palkanosan käyttöönotosta käydään paraikaa ja ensimmäiset arviointijaksot ovat alkaneet.

JUSSI JUNNI

AKIN TOIMINNANJOHTAJA

AKIn tavoitteena on jo pitkään ollut se, että seurakunnat ottaisivat käyttöön vuonna 2007 hyväksyttyyn yleiseen palkkausjärjestelmään kuuluvan harkinnanvaraisen palkanosan eli *havan*. Finanssikriisin jälkeisessä taloustilanteessa uusien varojen osoittaminen harkinnanvaraiseen palkanosaan ei erityisemmin ole herättänyt työnantajien kiinnostusta, ja niinpä vuonna 2017 hava oli käytössä ainoastaan noin kolmanneksessa seurakunnista.

Havan käyttöön ottaneet seurakuntataloudet olivat enimmäkseen suuria työnantajayksiköitä, jolloin kirkon henkilöstöstä puolet oli kyllä jo saatu hava-järjestelmän piiriin. Pääasiassa maksetut hava-osuudet olivat kuitenkin pieniä, esimerkiksi seurakuntapapiston osalta hava-osa oli vuonna 2016 keskimäärin 68 eu-

roa ja kanttoreiden osalta noin 58 euroa kuukaudessa.

Tänä vuonna saavutetussa sopimusratkaisussa saatiin aikaan se, että uusi, havan korvaava suorituslisä tulee pakolliseksi palkanosaksi kaikkiin seurakuntiin, ja lisäksi työnantajan tulee osoittaa siihen varoja vähintään 1,1 % maksettavien peruspalkkojen päälle. Tämä on lähestulkoon sama kuin henkilökohtaisen lisän vähimmäismäärä 1,3 % kuntasektorilla.

Suorituslisä rahoitetaan osaksi sopimuskorotuksista (0,5 %) ja osaksi siitä, että kokemuslisäksi nimettyä vuosisidonnaista palkanosaa kertyy jatkossa nykyistä vähemmän (0,6 %). Lisäksi työnantajan on mahdollista käyttää 0,6 % suuruinen paikallinen järjestelyerä suorituslisään, jolloin palkanosan vähimmäismäärä on 1,7 %. Mikäli työnantaja on vuonna 2013 osoit-

tanut silloisen 0,5 % järjestelyerän havaan, tulee se siirtää sellaisenaan suorituslisään, tällöin suorituslisän vähimmäismäärä on joko 1,6 % tai 2,2 % peruspalkoista riippuen siitä, mitä työnantaja päättää 0,6 % paikallisen järjestelyerän osalta.

Työssä suoriutumisen arviointi

Uudet suorituslisät tulee olla mak-
sussa 1.1.2020 alkaen. Sitä ennen
työnantajan tulee marras-joulu-
kuussa 2019 tehdä päätös makset-
tavista lisistä sen perusteella, miten
työntekijä on suoriutunut työssään
edellisenä vuonna. Arviointijakso
on 12 kuukautta, joten käytännössä
ensimmäiset arviointijaksot ovat al-
kaneet jo nyt, ja arviointikriteeristön
pitäisi olla työntekijöiden tiedossa.

Suorituksen arvioinnissa on
kahdesta neljään kriteeriä (joista
yksi aina *työssä suoriutuminen*) ja

kolmesta viiteen arviointitasoa. Muita kriteerejä voivat olla esimerkiksi *tuloksellisuus* tai *yhteistyökyky*. Yksinkertaisimmillaan suoriutumista arvioidaan siis merkitsemällä, olivatko työssä suoriutuminen ja esimerkiksi yhteistyökyky odotuksen mukaisia, sen ylittäviä vai alittavia. Jos työsuoritus on hyvää perustasoa parempi, maksetaan suorituslisää, ja jos työsuoritus jää odotusten alle, työnantajan tulee työntekijän kanssa miettiä toimenpiteitä työsuorituksen parantamiseksi.

Työssä suoriutumisen mittaamisen apuna voidaan käyttää kehityskeskustelussa asetettuja tavoitteita. Työntekijän tulisi siis arviointijakson alussa tietää, millaisiin tavoitteisiin hänen tulee työssään pyrkiä. Nämä asetetaan henkilökohtaisesti. Arviointijakson päättyessä työssä suoriutuminen määritetään sen perusteella, miten hyvin työntekijän katsotaan yltäneen tavoitteisiin. Samoin arvioidaan muita kriteerejä, esimerkiksi tuloksellisuutta tai yhteistyökykyä.

Työsuorituksesta palkitseminen

Arviointikehyksestä erillinen asia on, miten työnantaja palkitsee niitä, jotka ovat yltäneet odotuksenmukaista tasoa parempaan työsuoritukseen. Suorituslisä on euromääräinen, ja siten se voi määräytyä suhteessa peruspalkkaan hyvin monella tavalla. Ohjeita asiasta ei juurikaan ole. Olennaista on, että työnantaja maksaa suorituslisää vähintään sopimuksessa määritetyn 1,1 % peruspalkkojen päälle (tai 1,6 %, 1,7 % tai 2,2 % sen mukaan, miten työnantaja on vuonna 2013 päättänyt 0,5 % järjestelyerän käytöstä ja päättää käyttää tähän sopi-

mukseen sisältyvän 0,6 % järjestelyerän).

Yksinkertaisimmillaan on mahdollista, että kaikki odotukset ylittävälle suorituslasolle yltäneistä työntekijöistä saavat saman euromäärän. Esimerkiksi, jos seurakunnan peruspalkkasumma on 1 000 000 euroa ja sillä on 35 työntekijää, on seurakunnan maksettava vähintään (1,1 %) n. 900 €/kk suorituslisää. Jos oletetaan, että joka 3. työntekijä saisi samansuuruisen suorituslisän, olisi tuo lisä n. 78 €/kk.

Samansuuruisen lisän palkitsevuus on kuitenkin aivan erilainen alle 2 000 € ja yli 4 000 € tulotasolla. Jotta suorituslisä kannustaisi eri tulotason tehtävissä olevia samalla tavalla, tulisi euromäärät porrastaa esimerkiksi

vaativuusryhmien 100-sarjojen mukaan.

Entä tilanne, jossa työntekijän työssä suoriutuminen on odotuksenmukaista parempi mutta yhteistyökyky odotuksenmukainen? Tulisiko hänen silloin saada suorituslisää vai ei? Asia jää paikalliselle tasolle ratkaistavaksi. Suorituslisää tulee maksaa, jos työsuoritus kokonaisuudessaan ylittää odotuksenmukaista tasoa paremmalle tasolle, mutta mitä tarkoittaa ”kokonaisuudessaan”? Edellytetäänkö sitä, että molemmat (tai kaikki) kriteerit ovat odotuksenmukaista tasoa parempia vai riittääkö esimerkiksi kaksi kolmesta? Vaikuttaa siltä, että seurakunnat ovat tässä päätyneet erilaisiin ratkaisuihin.

Tulevaisuudennäkymiä

Näyttää siltä, että työnantajat haluavat jatkossa yhä vähemmän maksaa siitä, että työntekijä on työskennellyt pitkään samassa työpaikassa tai samalla työnantajasektorilla, ja enemmän siitä, että työntekijä tähtää työssään organisaation tavoitteisiin ja suoriutuu niistä erinomaisesti. Valtio- ja yliopistosektoreilla henkilökohtainen, suorituksen perustuva palkanosa voi olla jopa 50 % vaativuuspalkasta. Tähän suuntaan oltaneen menossa myös kirkon ja kunnan sopimusaloilla.

Tämänkertainen kokemuslisan painoarvon pienentäminen kuitenkin vaikuttaa vielä pitkään ja siitä on hitaasti saatavissa varoja suorituslisän korottamiseen nykyisen henkilöstön eläköitymisen myötä. AKIn tavoitteena on siksi nostaa suorituslisää pakollisesti suunnattavaa palkkaprosenttia ja jättää nyt sovittu kokemuslisajärjestelmä sil-lensä. ✕

Uusi, havan
korvaava
suorituslisä
tulee
pakolliseksi
palkanosaksi
kaikkiin
seurakuntiin.

Juhlaa, muistelua ja muutosta

Pappisliitto juhlisti satavuotista historiaansa lokakuussa vietetyillä Papiston päivillä. Finlandia-taloon kokoontunut papiston perinteikäs järjestö elää vahvasti tässä ajassa. Päivien luennoilla ja työpajoissa käsiteltiin ajankohtaisia puheenaiheita. Werstaiden keskeistä antia oli erinomaisten alustusten lisäksi mahdollisuus vaihtaa kokemuksia eri työalojen ja erilaisten työyhteisöjen kesken. Jani Lambergin kirjoitus Papiston päiviltä kuvaa hyvin juhlatunnelmaa Finlandia-talossa. Tuttuja, inspiraatiota, ajankohtaista ja juhlaa.

Kaisa Iso-Herttuan katsaus Ian Mobsbyn luentoon luo katsauksen englantilaiseen yhteiskuntaan, kirkkoon sekä Mobsbyn visioon puhua Jumalasta tavalla, joka tavoittaa tämän ajan hengellisyyden kaipuun monikulttuurisessa yhteiskunnassa.

Anne Anttosen ohjaamassa Papiston päivien werstaassa Kunnioittava keskustelu etsittiin keinoja rakentaa ymmärtävää vuoropuhelua mielialpiteet jakavien aihepiirien ympärillä. Anttonen kuvaa tiivistelmässään menetelmää, jossa turvallinen ympäristö mahdollistaa keskustelun osapuolille tunnustetuksi ja hyväksytyksi tulemisen.

Maaret Kallion läsnäolo ja kyky sanoittaa ihmisyyden kokemusta tekivät vaikutuksen. Jani Lamberg haastatteli Kalliota luennon jälkeen. Terapeutin ja papin työssä on yhtymäkohtia: hädän äärellä työskentely, työn ja vapaa-ajan rajamisen pulmat sekä omaa ammattia koskevat ennakkoluulot ovat tuttuja. Kallio tarjoaa moneen vaivaan tuttua lääkettä: armoa.

Miten kirkossa löydetään voimavarat, joilla vastataan tämän päivän haasteisiin seurakuntatyössä. Talentin voimasta werstasta pitivät Stiiven Naatus ja Laura Arikka. He peräänkuuluttavat kirkon henkilöstön ja vapaaehtoisten kykyjen

huomioimista ja toisaalta työnkuvien rauhoittamista niiden toteuttamiseen.

Ikonit ja maalaukset ovat vakiintuneita muotoja hengellisen kokemuksen ilmaisemiseen. Miten valokuva tavoittaa hengellisen kokemuksen? Ihmiset ilmaisevat sosiaalisessa mediassa kokemuksiaan jo luontevasti kuvin. Juha Tanskan kirjoitus valokuvaamisesta hengellisenä katselemisena valottaa valokuvaamista meditatiivisena ilmaisumuotona.

Sääksmäen seurakunnassa työskentelevä kanttori Maaret Manni-Korpi kertoo musiikista Sääksmäen seurakunnan voimavarana. Konsertit ja muu musiikki seurakunnissa tuovat huomattavan määrän ihmisiä seurakunnan tilaisuuksiin. Kirkkomuusikot ovat moniosaajia. Musiikki yhdistää erilaisista taustoista tulevia ja luo yhteyttä.

Jarmo Kokkonen kertoo rauhasta kirkon kasvatus työn teemana, jolla voidaan puhutella nuoria. Harri Palmu kertoo työhyvinvoinnista ja pahoinvoinnista, jotka ovat lopulta eri ulottuvuuksia. Kirsti Aalto kertoo kokemuksistaan työstä kuolevan läheisten kanssa. Hullunkuriset perheet palstalla puhutaan yksin elävän seurakuntapapin perhe-elämästä. Tuula Paasivirta kertoo vammaistyöstä ja sen suunnista kirkossa: millaisia aiheita YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista nostaa keskusteluun.

Työelämäkysymyksistä käsitellään tässä numerossa lähinnä palkkausta. Millaisin reunaehdoin palkasta voi suorittaa epäpätevyysvähennystä. Mihin suuntaan kehittyy työsuorituksesta palkitseminen palkkausjärjestelmässä.

Paljon on mahtunut syksyyn: juhlaa, muistelua ja muutosta. AKI on perusliittoineen saanut uudet hallitukset tulevalle kaudelle. Henkilöstöä on vaihtunut myös toimistolla. Meillä on vahvat juuret ja suunta kohti uutta. Antoisia lukuhetkiä! ✕

Vuoden pappi 2018 on saamelais- työn sihteeri Erva Niittyvuopio

Suomen kirkon pappisliiton hallitus on valinnut Vuoden papiksi 2018 saamelaistyön sihteerin Erva Niittyvuopion Oulusta. Valinta julkistettiin 3.10. Pappisliiton 100-vuotisjuhlassa Helsingissä.

NIITTYVUOPIO ON TEHNYT

työssään monin tavoin saamelais-
suutta näkyväksi Suomen evankelis-
luterilaisessa kirkossa. Hän on
toiminut yhteistyössä saamelaisten
vaikuttajien kanssa myös saamelais-
alueen ulkopuolella. Tärkeä rooli
hänellä on ollut Barentsin alueen
saamelaisten kirkollisten yhteyksien
hoitamisessa.

Saamelaistyön sihteerin keskeisiä tehtäviä ovat saamelaisten kirkollisen työn ja erilaisten hankkeiden koordinointi.

"Antoisinta tässä työssä on ehdottomasti lasten ja nuorten kanssa työskentely omalla äidinkielellä", Niittyvuopio kertoo. "Saamenkielisestä messusta iloitsen suunnattomasti. Siinä on vahvasti sydän mukana, kun saa kuulla Jumalan sanaa omalla äidinkielellään ja laulaa omalla kielellään meille rakkaita virsiä."

Työ suuntautuu entistä enemmän verkkoon

Niittyvuopion vastuulla ovat saamelaiden ekumeeniset kirkkopäivät, saamenkielisistä kirkollisista kirjoista ja materiaalista huolehtiminen sekä osallistuminen saamelaisen kirkollisen työn toteutukseen erityisesti saamelaisalueen ulkopuolella.

"Saamelaistyö elää muuttuvassa ajassa, kuten kirkon työ muuallakin. Ihmisten tavoittaminen on haasteellista, ja tällä hetkellä työ on yhä enemmän suuntautunut verkkoon, jolloin saamenkielinen materiaali on helposti kaikkien tavoitettavissa."

Erva Niittyvuopio on kotoisin
Utsjoen kunnasta, Karigasniemen ky-

KUVA: PEKKA HOVI

Erva Niittyvuopio (vas.) on tehnyt työssään monin tavoin saamelaisuutta näkyväksi Suomen ev.lut. kirkossa. Vuoden pappi -palkinnon luovutti Pappisliiton puheenjohtaja Eija Nivala (oik.).

lästä. Hän on syntynyt Ivalossa vuonna 1968 ja hänen äidinkieltensä on pohjoissaame. Ennen pappisuraansa hän on suorittanut muun muassa poronhoitajan ammattitutkinnon ja toiminut poronhoitajana kotipaliskuntansa Paistunturin alueella. Teologian maisteriksi hän on valmistunut Helsingin yliopistosta 2005 ja vihitty samana vuonna papiksi Kuopiossa. Vihkimyksen jälkeen hän työskenteli muutaman vuoden Kajaanin seurakuntapastorina ja Oulun hiippakunnan kuuorojenpappina. Vuonna 2008 hänet valittiin saamelaisyön sihteeriksi, kun uusi virka perustettiin Oulun hiippakuntaan.

Vuoden pappi on toiminut Saamenradion hartausohjelmien vastaavana toimittajana Ylessä vuodesta 2005 lähtien. Hän on vaikuttanut

merkittävästi saamenkielisen kirjallisuuden ja materiaalin julkaisemiseen: esimerkiksi Katekismukset inarinsaamen kielellä 2011 ja pohjoissaamen kielellä 2012, Lasten Raamattu inarinsaamen kielellä (*Párnáá Ráámmát*) 2010, *Kauneimmat joululaulut* -vihkoset vuosilta 2012 ja 2015 sekä *Sotilaan vitsikirja* 2014, joissa on huomioitu kaikki kolme Suomessa puhuttavaa saamenkieltä. Hän on kehittänyt merkittävästi myös saamenkielistä rippikoulua.

Erva Niittyvuopion perheeseen kuuluu ala-asteikäinen poika ja kääpiö-villakoira. Vuoden papin harrastuksena on luonto, retkeily ja talvella hiihtäminen. Talvi-iltoina vuoden papin voi nähdä makaavan kinoksessa porontaljan päällä tarkkaillen tähtiä ja muita taivaan ilmiöitä, kuten revontulia.

Minna Raassina on AKIn sekä Kanttori-urkuriliiton uusi puheenjohtaja Ulla Ruusukallio Pappisliiton puheenjohtajaksi

Kirkon akateemiset AKI r.y. sai perusliittoineen uudet puheenjohtajat kaudelle 2019–2020. Myös hallituksissa henkilövaihdoksia.

AKIN VALTUUSTO VALITSI Kirkon akateemisten puheenjohtajaksi **Minna Raassinan**. Raassina työskentelee johtavana Kanttorina Savonlinnassa ja on aiemmin ollut Kanttori-urkuriliiton valtuuston sekä AKIn yhdenvertaisuustyöryhmän jäsen.

– Olen todella yllättynyt molemmista vaalituloksista, ja tietenkin iloinen ja hyvillä mielin. Koen saaneeni vahvan ja laaja-pohjaisen tuen uusiin tehtäviin. Tästä on hyvä aloittaa, Raassina kommentoi valintaansa.

Valtuusto suoritti myös AKIn hallituksen jäsenten vaalin vuosi 2019–2020. Hallitukseen valittiin jatkokaudelle **Heikki Ali-Löytty, Markku Hekkala ja Sari Järnfors** sekä uusina jäseninä **Mats Lindgård, Osmo Luukkonen, Saara Nykänen, Keijo Piirainen, Ulla Ruusukallio, Annamari Simpanen ja Alma-Helena Tuiskula**.

Työssä jaksaminen ja parempi työelämä tärkeitä Raassina valittiin päivää aiemmin Kanttori-urkuriliiton puheenjohtajaksi.

– Tärkeimpänä asiana näen kanttoreiden työssäjaksamisen ja siihen liittyen liiton työskentelyn kohti parempaa työelämää, Minna Raassina sanoi tultuaan valituksi Kanttori-urkuriliiton puheenjohtajaksi.

Minna Raassina

Kanttori-urkuriliiton hallitukseen valittiin jatkokaudelle Markku Hekkala ja uutena jäsenenä **Anna Marte**. Heikki Ali-Löytty ja Keijo Piirainen jatkavat vuonna 2018 alkanutta kauttaan vuoteen 2019 saakka. Hallituksen varajäseniksi vuodelle 2019 valittiin **Pia Bengts, Hanna-Riikka Inkeroinen ja Johanna Laasio**.

Ruusukalliosta Pappisliiton puheenjohtaja

Suomen kirkon pappisliiton puheenjohtajaksi valittiin rovasti **Ulla Ruusukallio**. Ruusukallio on työskennellyt Tampereen seura-

Ulla Ruusukallio

KUVA: PASI HYTÖNEN

kuntayhtymässä sairaalapastorina vuodesta 2009. Hän on aiemmin ollut Pappisliiton sekä Kirkon akateemiset AKI ry:n valtuustojen ja hallitusten jäsenenä.

– Valinta tuli minulle yllätyksenä, vaikka ehdolla olinkin. Olen kiitollinen kaikesta saamastani huomiosta ja liikutusta nieleskellen mietin, miten pystyn jatkossa olemaan kaiken tämän luottamuksen arvoinen! Kiitos teille jokaiselle, jonka kanssa olen saanut ja saan tehdä yhteistyötä, sanoi Ulla Ruusukallio kuultuaan valituksi tulemisestaan.

Pappisliiton Hallitukseen valittiin jatkokaudelle Annamari Simpanen sekä uusina jäseninä Alma-Helena Tuiskula, Mats Lindgård ja **Mirja-Liisa Lindström, Mikko Huhtalan, Sari Järnforsin, Raija Korhosen, Osmo Luukkosen ja Teemu Paarladden** vuonna 2018 alkanut kausi jatkuu vuoteen 2019 saakka.

Ilmassa oli myös haikeutta, kun AKIn puheenjohtajana vuodesta 2012 toiminut **Eija Nivala** ja Kanttori-urkuriliiton puheenjohtajana vuodesta 2016 toiminut **Marjukka Andersson** päättivät tehtävänsä kokouksissa.

– Ihmiset tekevät liiton, sanoi AKIn valtuuston kokouksen avannut Nivala kiittäessään valtuutettuja ja toimiston henkilökuntaa yhteistyöstä.

Valinnat tehtiin AKIn, Pappisliiton ja Kanttori-urkuriliiton valtuustojen kokouksessa Helsingissä 21.–22.11. Uudet puheenjohtajat ja hallitukset aloittavat kautensa heti.

Saara Nykänen Teologiliiton puheenjohtajaksi

SUOMEN TEOLOGILIITTO valitsi vuosikokouksessaan Helsingissä 12.11.2018 uudeksi puheenjohtajakseen TM, asiantuntija **Saara Nykäsen**. Uusiksi hallituksen jäseniksi valittiin **Torsti Henttinen, Laura Leipakka ja Mikko Myllys**. Puheenjohtajan ja hallituksen jäsenien kausi on kaksivuotinen.

Teologiliiton ensimmäinen toimintavuosi oli kasvun aikaa. Jäsenmäärä kasvoi tasaisesti ja toiminta oli jäsentensä näköistä. Esimerkiksi liiton järjestämissä afterwork-tapahtumissa keskusteltiin jäsenten johdolla järjestötyöstä, työuupumuksesta ja teologien työllistymisestä eri aloille.

Uusi puheenjohtaja Saara kokee jäsenten aktiivisen osallistumisen liiton toimintaan vahvuutena ja toivoo, että jäsenlähtöinen toiminta jatkuu ja laajenee. "Liittomme jäsenten rooli toiminnan muovaamisessa on tärkeä. Haluamme palvella teologeja tarjoamalla kodin ja tukea esimerkiksi erilaisille johtajuuteen, palvelumuotoiluun tai ammatilliseen kehittymiseen liittyville opintopiireille ja verkostoille."

KUVA: ILARI HUHTASALO

Saara Nykänen

Myös yhteistyö AKI-yhteisön sisällä on uudelle puheenjohtajalle tärkeää, onhan liitto varsin uusi tulokas vanhempien perusliittojen joukkoon.

"Yhteisen AKI-katon alta toimivista liitoista löytyy hurjasti osaamista ja erilaisia näkökulmia työelämään. Toivon että jatkossa pääsemme tekemään tiivistä yhteistyötä esimerkiksi uudenlaisten jäsenpalveluiden kehittämisessä."

Ilari Huhtasalo AKIn järjestökoordinaattoriksi

KIRKON AKATEEMISET vahvisti järjestötyön osaamistaan **Ilari Huhtasalon** aloittaessa työnsä 1.10. AKIn toimistolla. Hänen työtehtäviinsä lukeutuvat tapahtumajärjestelyt, jäsenhankinta ja jäsenpalveluiden kehittäminen sekä viestinnän ja hallinnon tehtävät.

Huhtasalo on teologian maisteri. Hän on työskennellyt viimeksi järjestösuunnittelijan tehtävässä Suomen Parkinson-liitossa, jossa on vastannut alueellisesta järjestötyöstä Etelä-Suomessa. Kokemusta Huhtasalolla on myös viestinnästä, edunvalvonnasta sekä vaikuttamistyöstä. Huhtasalo on tehnyt viranomaisyhteistyötä eri tasoilla kunnan sosiaalivirastoista sosiaali- ja terveysministeriön työryhmiin. Huhtasalo on samoin vastannut Parkinson-liiton sähköisestä viestinnästä.

"AKIn jäsenliitot ovat syvään juurtuneita ja eteenpäin katsovia instituutioita. Olen etuoikeutettu, kun saan työskennellä yhdessä kirkkomme perinteikkäiden ammattiryhmien kanssa", Huhtasalo sanoo.

Huhtasalo haluaa uudessa työssään kuunnella herkäällä korvalla jäsenten sekä luottamustehtävissä toimivien henkilöiden ajatuksia tämän päivän hengellisestä työstä ja työoloista. "Ihmiset odottavat järjestöiltä aiempaa enemmän", Huhtasalo sanoo. "Pappisliiton sekä Kanttori-urkuriin liiton pitkäjänteinen työ ja vankat juuret tuovat työmarkkinakentälle vakautta."

Uuden sukupolven ammattiyhdistystoimintaa edustaa AKI:ssa

Suomen teologiliitto, jonka toinen toimintavuosi on juuri käynnistymässä. "Teologiliitto on onnistunut kasvamaan reippaasti ja luomaan jäsenistönsä näköistä toimintaa. Teologista ammattitaitoa on arvostettu ja vaalittu kirkollisten toimijoiden keskuudessa jo pitkään. Teologit työllistyvät yhä enemmän yhteiskunnan, liike-elämän sekä järjestöjen tehtäviin. Teologiselle ammattiosaamiselle on kysyntää", Huhtasalo arvioi.

"Potilasjärjestössä huomaisin, että teologina on kyennyt näkemään laajemman kuvan erityisosaajien työympäristöissä", Huhtasalo sanoo. "Sosiaali- ja terveysalalla on vahvat ja vakiintuneet professiot, joiden ehdoilla järjestelmiä usein rakennetaan.

Tarvittiin usein ulkopuolinen osoittamaan, ettei järjestelmiä voi kehittää yhden osaamisalan ehdoilla."

Teologinen ammattitaito on ollut Huhtasalolle kykyä kysyä "miksi" ja katsoa kehitystyötä pitkällä aikajänteellä. "Olin mukana hahmottelemassa lääkehuollon rakenteita sote-yhteensopiviksi. Monimutkaisen lääkehuoltojärjestelmän äärellä työskenteleville piti ajoittain muistuttaa, että tavoite on hyvinvoiva kansalainen. Potilaan asema soten keskiössä ei todella ole itsestäänselvyys."

Huhtasalon työt alkoivat hulinalla, kun Papiston päivät osuivat ensimmäiselle työviikolle AKI:ssa. "Ajattelin tuovani mukani hyvää meininkiä, mutta näyttää siltä, että se on täällä jo valmiiksi."

Teologikurssi 69

Juhlapäivä

Helsingissä keskiviikkona **4.9.2019** klo 11 alkaen.

Ohjelmassa tutustuminen kirkkohallitukseen (Eteläranta 8) ja teologiseen tiedekuntaan, jossa kolme lyhyttä luentoa. Päivän päätteeksi on mahdollisuus osallistua illalliselle.

Nostalgiseen päivään osallistuminen on helppoa, edullista ja omatoimista. Kukin maksaa ruokailunsa suoraan ravintolaan ja vastaa majoituksestaan itse. Tarkempi ohjelma lähetetään sähköpostitse.

Ilmoittaudu **31.5.2019** mennessä: **Paavo Tukkimäki**, paavotukk@gmail.com tai puh 044 3273250 tai **Juhani Virtala**, juhani.virtala@gmail.com tai puh. 050 5824214.

Työryhmässä lisäksi **Marjatta Kaartinen** ja **Timo Vasko**.

KUUSANMÄKI

Mitä meille kuuluu?

AKIn perusliittojen jäsenkuntien tarpeita ajatellessani nousee ajankoh-
taisimmaksi kysymykseksi työssä
jaksaminen. Jäsenkyselyn 2018
perusteella joka viidennellä papilla ja lähes joka
kolmannella kanttorilla on välillä tai jatkuvasti
jaksamisongelmia.

Työajattoman työn haasteet ovat papeilla
ja kanttoreilla samankaltaisia. Työssä tuntuvat
pienet ja pakolliset oheistehtävät koko ajan li-
sääntyvän. Tarvittava valmistelu-aika jää näky-
mättömiin. Voiko kukaan muu kuin ainoastaan
työntekijä itse hahmottaa työn määrää? Samaan
aikaan puhutaan vapaamatkustamisesta, joka
on työajattomassa työssä joskus erityisen hel-
posti mahdollista. Toisaalta moduulityöajasta
on saatu monin paikoin rohkaisevia kokemuk-
sia. Muiden työnantajien palveluksessa olevilla
jäsenillämme on työhyvinvoinnin suhteen vielä
aivan omanlaisensa haasteet.

Yhtä lailla kuin on tärkeää turvata jäsen-
temme työkykyä, liittojemme toimintakykyisyy-
den kannalta ratkaisevassa asemassa on oman

henkilökuntamme työkyky: kuormituksen pitä-
minen kohtuullisena. Tähän liittyviä viestejä on
syytä kuunnella tarkalla korvalla.

Näköpiirissämme on edelleen kirkon jäsen-
määrän pieneneminen ja resurssien kaventumi-
nen. Minulla oli tilaisuus opiskella ja työs-
kennellä 2000-luvun alussa seitsemän vuotta
Leipzigissa, entisen Itä-Saksan alueella, ja osan
tuosta ajasta toimin kanttorina pienissä seura-
kunnissa. Leipzigissa evankelisten kirkkoonkuu-
lumisprosentti oli tuolloin muistaakseni 13:n
paikkeilla. Omassa seurakunnassani oli noin
1 200 jäsentä. Silti seurakuntatyö oli mahdol-
lista ja tarpeellisten kiinteistöjen ylläpitoon riitti
raha. Tämä perspektiivi antaa levollisuutta koh-
data kirkkomme haasteet tässä ajassa.

Nykyisessä työssäni keskisuuren kaupunki-
seurakunnan johtavana kanttorina yhdistyy
kaupungin ja maalaispitäjien arki. Työala-
vastuuni kattaa esimerkiksi tuomiokirkkomme
konserttitoiminnan ja toisaalta teen perustyötä
Savonrannan reilun tuhannen seurakuntalaisen
jumalanpalvelusyhteisössä 55 kilometrin päässä
Savonlinnan keskustasta. Haasteet ovat välillä
samoja ja välillä hyvinkin erilaisia.

AKIn puheenjohtaja on tärkeällä paikalla
perusliittojemme edunvalvonnassa työmarkki-
noilla. Tulevaisuusasiakirjan mukaan liittomme
pitävät toimintaansa ohjaavina arvoinaan am-
matillisuutta, avoimuutta, oikeudenmukaisuutta
ja vastuullisuutta. Näihin arvoin minun ei ole
ainoastaan helppo liittyä, vaan edustan niitä
ylpeänä ja niistä iloiten.

Kiitän nöyrästi saamastani luottamuksesta
Suomen Kanttori-urkuriliiton sekä AKIn pu-
heenjohtajavaaleissa. Siihen, että voisin toimia
luottamuksen arvoisesti, toivon jatkossakin tu-
keanne. ✕

Liittomme pitävät
toimintaansa
ohjaavina arvoinaan
ammatillisuutta,
avoimuutta, oikeuden-
mukaisuutta ja
vastuullisuutta. Näitä
arvoja edustan ylpeänä.

Teologiliiton edustajat AKIn valtuustoon valittu

AKIN VALTUUSTON täydennysvaalissa valtuustoon valittiin viisi jäsentä Teologiliiton asettamista ehdokkaista sekä heille varajäsenet.

Kirkon akateemiset AKI ry:n sääntöjen mukaan liiton ylintä päätösvaltaa käyttää valtuusto, jonka jäsenet valitaan vaaleilla joka neljäs vuosi. Kanttori-urkuriliiton ja Pappisliiton jäsenten osalta valtuuston vaali toimitettiin alkuvuodesta 2018.

AKIn valtuusto päätti 2.5.2018 täydennysvaalin toimittamisesta Teologiliiton jäsenten osalta, jotta AKIn valtuustoon saatiin myös Teologiliiton edustajat.

Teologiliiton täydennysvaali toteutettiin 22.–29.10.2018 sähköise-

nä äänestyksenä. Äänestysprosentti vaaleissa oli 30,5, mikä on linjassa muiden AKIn perusliittojen äänestysinnokkuuden kanssa.

Vaaleja varten Suomen teologiliiton jäsenet perustivat yhden valitsijayhdistyksen ”Teologit yhdessä”. Valitsijayhdistyksen ehdokaslistalla oli yhdeksän ehdokasta, joista viisi eniten ääniä saanutta ehdokasta valittiin valtuuston varsinaisina jäseninä ja loput varajäseninä. Ehdoilla oli neljä miestä ja viisi naista, joista kolme miestä ja kaksi naista valittiin valtuustoon varsinaisina jäseninä.

Valtuutettujen toimikausi on 2018–2021.

Varsinaiset jäsenet

(suluissa vertausluku ja äänimäärä)

Leipakka, Laura (18/4),
Luoto, Heikki (9/3),
Luoma, Ella (6/3),
Myllys, Mikko (4,5/3),
Lampinen-Enqvist, Olli (3,6/2)

Varajäsenet

(suluissa vertausluku ja äänimäärä)

Nykänen, Saara (3/1),
Alstola, Tero (2,6/1),
Pihlajamäki, Leena (2,3/1),
Kuparinen, Venla (2/0)

”Rouva Pappisliitto” eläkkeelle

AKIN JOHDON ASSISTENTTI, HSO-sihtööri Tuula Anttonen jäi 1.11.2018 alkaen vuosilomalle ja siirtyy 1.1.2019 alkaen eläkkeelle. Ensin Pappisliiton ja sittemmin AKIn palveluksessa Tuula on ollut heinäkuusta 1978 alkaen. Tuulan läksiäisiä vietettiin hänen viimeisenä työpäivänään 31.10., jolloin hänelle luovutettiin Akavan kultainen palvelusvuosimerkki timantilla 40 vuoden palveluksesta. AKI-yhteisö kiittää Tuulaa ansiokkaasta työnteosta ja toivottaa hänelle antoisia eläkepäiviä.

KUVA: TUULA KUKKONEN

Tuore In Memoriam -nuottikirja on kanttorin oiva työväline

PETRI LAAKSOSEN sävellyksistä koostuva surun hetkiin tarkoitettu *In Memoriam – Lauluja jäähyväisten* hetkellä -nuottikirja ilmestyi lokakuussa 2018. Kirja sisältää 38 suosittua ja toivottua sävelmää. Laulaja-lauluntekijä Petri Laaksonen on säveltänyt vuosien varrella lukuisia lauluja, jotka käsittelevät kuolemaa ja jäähyväisiä. Laulut ovat saaneet lohduttaa ja rohkaista monia ja niitä on esitetty paljon muun muassa siunaus- ja muistotilaisuuksissa. Nyt kaikki tämän herkin ja tärkeän aiheen laulut on koottu yksiin kansiin.

”Petri Laaksonen lauluja toivotaan ja lauletaan paljon siunaustilaisuuksissa ja muistotilaisuuksissa. Olemme halunneet auttaa erityisesti kanttoreita heidän työssään kokoamalla nämä laulut nyt yksiin kansiin. Toivottavasti laulut puhuttelevat monia ihmisiä erilaisissa tilanteissa”, sanoo Kirkkomusiikkiliiton toiminnanjohtaja **Jonna Aakkula**.

Kirjasta löytyvät esimerkiksi laulut *Ota hänet vastaan*, *Anna minun mennä*, *Hyvää matkaa* ja *Näet kauniimman maan*. Klassikko-sävelmään *Täällä Pohjantähden alla* on tehty uusi urkusäestys ja lisäksi kokoelmasta löytyy *In memoriam – Karjalaiselle äidilleni* soolouruille.

Lauluja herättämään toivoa ja lohdutusta

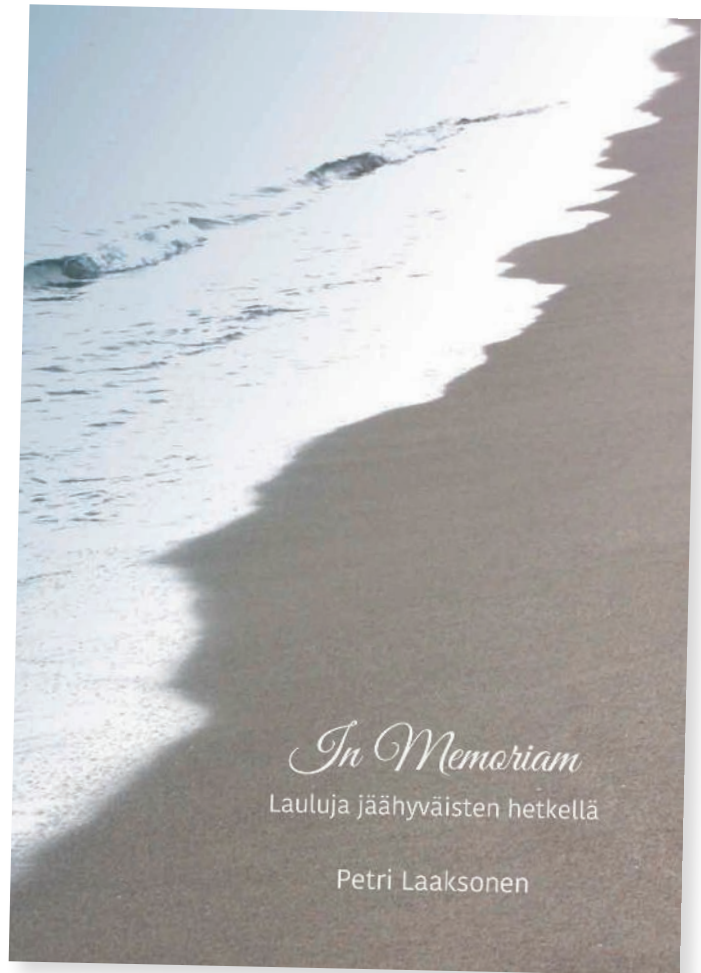
Petri Laaksonen lauluissa yhdistyy tarttuva melodisuus ja vahva musiikin harmonian intensiivisyys, joka pitää kuulijan otteessaan. Kirjan lauluista suurin osa on monelle jo tuttuja ja lisäksi muutama on sävelletty varta vasten tätä kokoelmaa varten. Lauluista on kirjassa laulumelodioiden lisäksi sointumerkit ja hyvin soivat, selkeät pianosovitukset,

jotka soveltuvat monenlaisille soittajille ja laulajille. Sovittajina ovat toimineet Laaksonen itsensä lisäksi **Matti Paatelma, Ville Riippa, Juha Töyrylä ja Vesa Koskimaa**.

”Toiveeni on, että kirjan laulut saisivat soida ja elää pitkään, lohduttaa ja virittää toivoa niissä elämän tärkeissä ja ainutkertaisissa hetkissä ja tilanteissa, jolloin lohdutusta ja toivoa eniten tarvitaan”, Petri Laaksonen toteaa.

In Memoriam -kokoelman on julkaissut Yhteiskustannus, joka on Suomen Kirkkomusiikkiliiton ja Suomen Kanttori-urkuriliiton yhteinen nuottikustantamo. Yhteiskustannus etsii ja julkaisee uusia sävellyksiä ja sovituksia seurakuntien, kuorojen, yhtyeiden ja muiden musiikkiryhmien käyttöön.

Kirjaa voi ostaa Suomen Kirkkomusiikkiliiton verkkokaupasta osoitteesta **www.skml.fi/kauppa**

PERUSTEETON EPÄPÄTEVYYSVÄHENNYS

Aloitin jokin aika sitten työn sairaalapappina toistaiseksi voimassa olevassa virkasuhteessa. Palkastani vähennetään epäpätevyysvähennys, koska en ole vielä ehtinyt suorittaa viran kelpoisuusehtoihin kuuluvaa erityiskoulutusta. Kuntapuolen aiheettomat epäpätevyysvähennykset ovat olleet esillä tänä syksynä, joten ajattelin kysyä, onko epäpätevyysvähennyksen tekeminen palkastani KirVESTES:n mukaista?

KUVAAMASSASI TILANTEESSA epäpätevyysvähennys ei ole mahdollinen, vaikka virka- ja työehtosopimuksemme sen tietyissä tilanteissa mahdollistaakin. KirVESTES 27 §:n mukaan määräaikaisen viranhaltijan peruspalkasta voidaan tehdä maksimissaan 15 %:n vähennys, jos henkilöltä puuttuu virassa edellytetty kelpoisuus. Sopimuskohta koskee vain määräaikaisia viranhaltijoita, tyypillisesti siis sijaisia tai avointa virkaa hoitavia. Sen sijaan toistaiseksi voimassa olevassa virkasuhteessa työskentelevältä ei tähän sopimuskohtaan vedoten voida vähentää palkkaa.

Palkkaasi on siis aiheetta leikattu, joten asia kannattaa ottaa esille työnantajan kanssa. Avuksi voi tarvittaessa pyytää myös luottamusmiehen. Saamatta jääneestä palkanosasta olisi myös hyvä tehdä kirjallinen vaatimus, sillä vain sellainen katkaisee palkkasaatavan vanhentumisen. Palkkaa koskeva vaatimus tulee esittää kolmen vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jona asianomainen palkanerä olisi tullut maksaa, muutoin oikeus kyseiseen palkanerään on vanhentumisen vuoksi menetetty.

Perusteeton epäpätevyysvähennys voi koskettaa sairaalateologiien lisäksi muitakin, jotka työskentelevät viroissa, joihin sisältyy viranhoidon ohessa suoritettava, kelpoisuusvaatimukseen kuuluva erityiskoulutus. Kirkkolaissa todetaan, että mikäli viran kelpoisuusvaatimuksena on koulutus, joka säännönmukaisesti suoritetaan haetun viran hoitamisen yhteydessä, on viran muut kelpoisuusehdot täyttävä ja erityiskoulutuksen suorittamiseen kirjallisesti sitoutunut hakija kelpoinen hakemaan virkaa. Mikäli valittu ei suorita erityiskoulutusta kohtuullisessa määräajassa, hänet voidaan irtisanoa virastaan. Koulutuksen suorittamisessa ei siis kannata vitkastella, mutta sen puuttuminen ei ole peruste palkanleikkaukselle, kun kyse on toistaiseksi voimassa olevasta virkasuhteesta.

Lähetä oma
kysymyksesi
osoitteeseen
edunvalvontaa@
akiliitot.fi.

KUVA: PEKKA HOVI

Apurahojen saajat vasemmalta: Heli Airikka, Timo Simppula, Kalle Leppälä ja Virpi Sipola.

Pappisliiton apurahat neljälle hankkeelle

PAPPISLIITON JUHLAVUODEN apurahat julkistettiin Papiston päivien avajaisissa 3.10. Apurahaa oli jaossa yhteensä 20 000 euroa, josta jaettiin apurahoja neljälle hankkeelle.

Tieteellinen apuraha

6 000 euroa **Virpi Sipola**: Väitöstutkimus aiheesta Sairaalasielunhoitotyön asiantuntijuus sairaalapapin, potilaan ja hoitajan näkökulmasta.

4 000 euroa **Kalle Leppälä**: Väitöstutkimus suomalaisten avioparien selviytymisestä avioerosta.

Käytännöllinen apuraha

6 000 euroa **Heli Airikka**: Rippikoulumaailmaan sijoittuvan nuortenkirjan kirjoittaminen.

4 000 euroa **Timo Simppula**: *Kiveen kirjoitettu* -hanke. Kakolan entisen vankilan sellien seinäkirjoitusten pohjalta syntyvä teos, jossa kuvataan sellien seiniltä löytyviä kirjoituksia ja piirroksia sekä analysoidaan niiden kertomaa.

3 x kiinnostavampi sinä

On tilinteon aika. Monilla byroilla ja kotisohvilla mietitään kuumeisesti, miten maistua ensi vuonna vähemmän pahvilta. Jos olet yksi niistä, joka pohtii, miten saisi useammin oman pointinsa läpi viikkopalaverissa, lisää silmäpareja tapahtumiin ja työryhmiin tai enemmän seuraajia vaikka Instagramiin, tässä juuri sinulle käsinpoimitut tärpit ensi vuoden suunniteluun.

1. Määrittele tarkka tavoitteesi. Pelkkä kiinnostavuus on keuhko tavoite. Päätä, mitä haluat käytännössä saavuttaa ja keneen haluat vaikuttaa. Haluatko olla piikova ajatusjohtaja vai samaistuttava meemikuningas? Haluatko vain kiinnittää yleisön huomion vai saada aikaiseksi suurempaa muutosta? Mitä tarkemmat ja konkreettisemmat ovat tavoitteesi, sitä paremmin pystyt valitsemaan oikeat toimenpiteet sekä määrittelemään niille mittarit, joihin palaamme tuonnempana.

Tavoitteiden määrittelyyn liittyy olennaisesti myös kohdeyleisön tuntemus. Keitä he ovat? Minkä heidän ajattelussaan tulisi muuttua? Onko sille kenties jotain esteitä? Ja mikä tärkeintä – millä toimilla voit edistää muutosta?

2. Tutki enemmän, tuota vähemmän. Kiinnostavuus perustuu pohjimmiltaan puhuttelevuuteen ja osuvuuteen. Meitä kaikkia piirittävää tyhjänpäiväistä sisältömelua on niin paljon, että yksittäinen puheenvuoro hukkuu helposti, ellei se onnistu välittömästi kiinnittä-

mään kuulijan huomiota. Kukapa jaksaisi jatkuvasti kuunnella kommentteja tai lukea julkaisuja, joiden sisältö ei oikeastaan kiinnosta tai tunnu ajankohtaiselta.

Jotta oma äänesi erottuu muusta melusta, panosta jatkuvan tuuttaamisen sijaan siihen, että olet yleisösi pulssilla. Käytännössä tämä tarkoittaa juuri määrittelemäsi kohdeyleisön tuntemuksen syventämistä. Tee empatiakartta ja hahmottele, mitä he ajattelevat ja tuntevat. Seuraa samoja medioita kuin kohdeyleisösi, jotta tiedät, mikä heitä juuri nyt puhututtaa. Tarkkaile muita samasta yleisöstä kilpailevia toimijoita ja mieti, mitä uutta voit tuoda pöy-

tään. Vasta sitten valitse toimenpiteet. Kun olet päässyt vauhtiin, testaa eri lähestymistapoja ja viilaa näkökulmaasi.

3. Ohjaa toimintaasi tulosten, ei tunteiden perusteella. Huolellinenkaan valmistelu ei takaa, että onnistut koukuttamaan yleis-

sösi omiin ajatuksiisi heti, ja se on täysin okei! Hole-in-onea tärkeämpää on jatkuvasti arvioida onnistumisia validien mittarien avulla ja tehdä arvion pohjalta muutoksia taktiikkaan. Oikeiden mittarien valinta kannattaa tehdä huolella, jotta mittaat varmasti sitä mitä pitäisi – siis tavoitteen edistymistä. Toisinaan on raadollista huomata, että omat suosikki-ideat eivät olekaan tuloksekkaimpia, ja juuri siksi on oleellista määritellä, mitä haluat saavuttaa ja mistä tiedät suuntasi olevan oikea.

Kilpailu huomiosta on kovaa mutta voitettavissa. Onnea matkaan. ✕

Määrittele tarkka tavoitteesi. Pelkkä kiinnostavuus on keuhko tavoite.

PAPISTON PÄIVÄT

Rohkeuden, ilon ja tilannekatsauksen aika

JANI LAMBERG

SEURAKUNTAPASTORI, SAVONLINNAN SEURAKUNTA

PEKKA HOVI, KUVAT

Helsingissä sataa, mutta Finlandia-talossa tunnelma on kuin Putte-possun nimipäivillä. Talon komeat puitteet ylevöittävät, mutta arkkitehtuuri vaikuttaa jäävän kakkossijalle. Monelle papille käytävillä liikkuminen on lämpöistä bongaa tuttu -tapaamisbingoa. Tapahtuu halauksia ja iloisia jälleennäkemisiä vuosien takaa.

Papiston päiviä on aiemmin järjestetty joka toinen vuosi. Tällä kertaa edellisistä päivistä on neljä vuotta. Tunnelma on odottava. Ehkä tauko on saanut sen aikaan. Virallinen osuus alkoi virrellä 949: ”Kirkko olkoon niin kuin puu...” **Make Perttilän** bändi soitti kuin hilpeä ahven. Sali oli täynnä ja laulu kajahti holveihin. Epävirallisena kantavana teemana Papiston päivillä vaikutti olevan huumori ja iloinen (juhla)mieli. **Risto Kopperi** Mikkelin teatterista hauskuutti papistoa Mielen-säpahoittaja-pastissilla. ”Ensimmäinen on

aina paras: auto, nainen ja musiikki!” Esitys oli vitsikäs ja sille naurettiin.

Ilo oli läsnä myös Papiston päivien perinteisessä yhteiskuvassa. Rohkeimmat uskalsivat osoittaa kollegiaalista yhteyden tunnetta jopa fyysisellä tasolla. Juontajat **Mari Puska** ja **Janne Keränen** hupailivat. He muistuttivat, että nimikylttejä tarkkaillaan, mutta toivottivat papistolle viihdykkeellistä juhlaa!

Taukojen aikana kyselin kollegoilta, mikä Papiston päivillä on tärkeintä. Miksi he olivat lähteneet päiville? Kirkkoherrakomeetta **Tuomas Antola** kertoi, että hän kokee Papiston päivillä voimaantumisen hetkiä. Samaa sanoi moni muu. Kollegat

Juhlamessu pidettiin Helsingin tuomiokirkossa. Ehtoollista jakamassa Petri Rask ja Liisa Toivonen.

Juontajat Mari Puska ja Janne Keränen

Risto Kopperi Mikkelin teatterista hauskuutti papistoa Mielensäpahoittaja-pastissilla.

ja yhteys mainittiin useasti. Piispa **Björn Vikström** sanoitti ihanasti: pintaa syvemmälle menevä yhteys yhdistää! Arkkipiispa **Tapio Luoma** tiivistä jakamisen iloihin, suruihin ja pulmatilanteisiin. Jotkut tunnustivat, että tuntuu hyvältä päästä hetkeksi pakoon arkista elämästä.

Ikäkausikriisi? – Mistä tulemme, minne menemme

Onko 100-vuotias nuori vai vanha? Pappisliiton täyttäessä 100 vuotta, juhlat saivat välitilinpäätöksen tai ehkä ikäkausikriisin piirteitä. Katsoimme taaksepäin, mistä olemme tulleet. Missä olemme nyt? Ja katse oli myös tulevaisuudessa: minne olemme matkalla?

Papiston päivien otsikkona oli *Ihan pappina*. Puheenvuorojen ja keskusteluiden kantavana teemana oli pohdiskelu, miten olla pappina tänään ja tulevaisuudessa. Jos Papiston päivien kävijä kuunteli tarkkaavaisesti luennot, puheet ja esitelmät, hän saattoi kotimatalla ihmetellä kattavaa ja monipuolista tilannekatsausta aikamme haasteista ja kysymyksistä. Seikkaperäisimmän selonteon tarjosi kansainvälinen puhujavieraamme Revd **Ian Mobsby** Lontoosta.

Esko M. Laineen historiakat-saukset kiinnittivät huomion siihen, mistä olemme tulossa. Opetusministeri **Sanni Grahn-Laasonen** puolestaan arvioi, että koska aika on muuttunut, odotukset papistoa kohtaan ovat muuttuneet. Grahn-Laasonen mukaan meidän aikanamme suuntaudutaan instituutioiden sijaan enemmän omakohtaiseen uskonnolliseen etsintään. Opetusministeri halusi kuitenkin nostaa esiin pappien osaamisen aidon vuoropu-

Esko M. Laine

TEOLOGIAN TOHTORI, pastori Esko M. Laine on onnistunut siinä, mistä moni teologi voi vain haaveilla. Esiintymisessään hän yhdistää uskottavan ekspertiisin ja hillittömän komiikan. Laineen asiantuntemus kirkkohistorian alalla on kiistatonta. Sitä ei murena hiventäkään, että toistuvasti hän saa kuulijansa sekä hörähtelemään että naurunpurskahduksiin. Tämä koettiin Papiston päivillä useasti.

Laine johdatteli kuulijansa Pappisliiton historiaan modernisoidulla kansansatua. Kun hiiri ryhtyi kissan räätäliksi, ei Laineen mielestä otettu huomioon kaikkia nykyaikaisia työmarkkinasopimuksia. Laine ihmetteli itsekin, mitä kaikkea pappisliitto on 100 vuodessa saanut aikaan. Lopuksi puheenvuoro sai lähes oraakkelimaisia sävyjä: "Liitto ei ole curling-äiti, vaan tuhlaajapojan työtoveri. Tämä on meidän tarinamme. Även på svenka!"

helun ja kunnioittavan kohtaamisen lisäämisessä.

Pappisliiton puheenjohtaja **Eija Nivala** katsoi tervehdyspuheessaan aikaan, jolloin Pappisliitto perustettiin. Silloin ei ollut juhlaa sijaa. Päällimmäisinä olivat sisällissodan

kipeät haavat. Lopuksi Nivala palasi omaan aikaamme. "Olemme kulkeneet pitkän tien. Aika on uusi. Odotukset ja kysymykset ovat erilaisia.", Nivala tiivistä ja sanoitti täyden salin tuntoja: "Nyt on ilon, kiitoksen ja juhlan aika!"

Papiston päivien osanottajat kokoontuivat yhteiskuvaan Finlandia-talossa.

Pintaa syvemmälle menevä yhteys yhdistää!

Kollegat ja yhteys mainittiin yhdeksi syyksi lähteä Papiston päiville.

Rohkaisu

Iltajuhlassa pidettiin hyviä juhlapuheita, valittiin vuoden pappi – **Erva Niittyvuopio!** – ja kohotettiin tunnelmaa. Juhlan jälkeen sade oli tauonnut ja papit lähtivät lammikoita väistellen koteihinsa, hotelleihin, jotkut jopa jatkoille.

Vaikka moni lieene valvonut myöhään, toisen päivän aamuna sali oli taas täynnä. Arkkipiispan aamuhartaus veti puoleensa. Käsillä oli tilaisuus, jossa Suomen kirkon esimies puhui suurelle joukolle pappeja. Ehkäpä arkkipiispan puheessa voi aina nähdä merkki-paaluja tai linjavetoja, mutta tällaisessa tilanteessa teki mieli kuunnella erityisen tarkkaavaisesti.

Arkkipiispan logos ja eteos olivat täydellisesti sopusoinnussa. Olemus hehkui rohkaisua: papit, te teette

Pappisliiton uudet kunniajäseneet TT Pirkko Lehtiö (kuvassa vas.), TT Eija Köntti ja työyhteisökonsultti Raimo Turunen julkistettiin Pappisliiton 100-vuotisjuhlassa. Juhlissa mukana Pappisliiton apulaistoiminnanjohtaja Merja Laaksamo (oik.) ja puheenjohtaja Eija Nivala (kesk.).

hyvää työtä! Luoma pohti, millainen oli ja on Jeesuksen ies (Matt. 11). Onko virkamme lempeyden ja nöyryyden kuorma? Luoman mielestä se ei ainakaan ole tahdotonta harmaata alistumista. Kukaan ei jaksaa omin voimin. Arkkipiispa kehotti meitä katsomaan toisiamme lempeydellä, myös pappisviran hoidossa.

Rohkaisevia sanoja puhui myös **Maaret Kallio**. Eräs pappi, jonka nimeä en nyt tässä yhteydessä tule maininneeksi, sanoi Kalliosta: ”Ensin ajattelin, että onpa nössöä. Tämmöistäkö oikeasti aikuisille ihmisille? Sitten tajusin, että saarnaan itse samoista aiheista kuin Maaret Kallio.” Kallion puheenvuoroa oli odotettu. Mitä sanottavaa psykoterapeutilla olisi papeille? Kallio oli uskollinen omalle sanomalleen. Pu-

heenvuoro oli täynnä inhimillisyyden, myötätunnon ja itsetuntemuksen ilosanomaa.

Papiston päivien viimeisen puheenvuoron käytti piispa Björn Vikström. Se, mitä sanotaan viimeisenä voi joskus mennä ohi korvien. Näin ei soisi tapahtuvan. Viimeiseksi sanottu voi myös viimeistellä kokonaisuuden. Ehkä ei ole sattumaa, että piispa Vikström saatteli papistoa matkaan erityisen rohkaisevin sanoin. Hän pohdiskeli, täytyykö papin aina näyttää vahvalta. Ei tarvitse! Vikström kertoi, että kastepuvun armo peittää meidät aina, vaikka muutamme ja kasvamme. Samoin saamme olla pappeudesamme ihmisiä ja täyttää pappisvirkaa omilla lahjoilla ja puutteilamme. Jumala on luvannut auttaa meitä! ✕

KOMMENTTI-PUHEENVUORO

Mitä ajattelin Papiston päivillä

Ongelmat ovat selvillä. Ratkaisuja vain on vähän, jos ollenkaan. On enemmän kysymyksiä kuin vastauksia. Onko kirkolle tarvetta? Onko papeille tarvetta? Ymmärrämme ongelmat, mutta kukaan ei oikein joko osaa tai uskalla esittää julkisesti selkeitä vastauksia tai ratkaisuja.

Vielä jokin aika sitten kirkollisissa puheenvuoroissa painotettiin kohtaamista ja jalkautumista seurakuntalaisten pariin. Nyt kohtaamis- ja jalkautumispuhe olivat pois. Miksi? Syitä lienee monia. Olemme yrittäneet kovasti jo jonkin aikaa. Strategiset painopisteet ovat olleet näissä työtavoissa jo ainakin 10–15 vuotta. Ongelmat eivät ole kuitenkaan ratkenneet. Kohtaamista ja kädet savessa -työtä lienee syytä jatkaa, mutta ratkaisuja on ilmeisesti etsittävä myös muualta.

Teemu Laajasalo saarnasi juhlamessussa. Hän kyseli diakonian ja Jumalasta puhumisen merkitystä ja tarvetta ajassamme. Saarna päättyi nasevasti: ”Jumalan tarve ajassamme on ilmeinen, meidän täytyy vain kehdata puhua siitä.” Mietin, olikohan saarnassa kuultavissa hieman linjapuheen sävyjä.

Kirkko on hukannut kolminaisuuden dynamiikan!

Kuinka kirkko tavoittaa nykypäivän ihmisen, kysyi Papiston päivillä vierailut anglikaanipappi, uudenlaisen hengellisyyden uranuurtaja Ian Mobsby. Hänen mukaansa yksi keskeisiä syitä anglikaanisen kirkon ja ihmisen yhteyden menettämiseen on kirkon tapa puhua Jumalasta. On hukattu yhteys kolminaisuuden dynamiikkaan. Uskon todeksi eläminen on enemmän kuin ystävyys ihmisenkokoisen Jumalan kanssa.

KAISA ISO-HERTTUA

OPPILAITOSPAPPI, HELSINGIN SEURAKUNTAYHTYMÄ

Moni englantilainen määrittää itsensä uskonnollisen sijaan spirituaaliseksi (hengelliseksi). *Post-sekulaarinen spiritualiteetti* ei ideologiana usko kirkon voivan tarjota ihmiselle mitään uutta. Mobsby näkee tämän ideologisen järjestelmän kompleksisena ja eri asioita sekoittavana. Siinä järkeä tärkeämpiä ovat subjektiivisuus ja kokemuksellisuus, jossa pyhä ja elämän mystinen ulottuvuus toteutuvat.

Kirkko ja spirituaaliset etsijät

Ian Mobsbyn mukaan spiritualiteetin eli henkisyyden etsintä on länsimaisen kulttuu-

rin muutosilmiö, jossa ihminen kysyy itseltään ja ympäristöltään, kuinka tässä ajassa pitäisi elää. Mikä on totta ja aitoa?

Post-everything -kulttuuri ei etsi järjen vastauksia tai uutta elämää, vaan turvaa. Mobsby kritisoi uskon varmuudessa, opissa ja järjessä kiinni olevan kirkon kykyä puhutella ihmistä. Nykyihmisellä on tarve rakkauteen ja inkarnaation teologiaan, mutta häneen vetoaa puhe, jolla on kaukupohjaa hänen omassa todellisuudessaan.

Mobsby toimii pappina Keski-Lontoossa. Seurakunnan alueen ihmiset edustavat 70 kansallisuutta ja puhuvat 26 eri kieltä. Tuolerot ovat kasvaneet, samoin rikkaiden ja

Ian Mobsbyn viesti on, että säilyäkseen kirkon on muututtava. Hän viittaa tutkimuksiin, joiden mukaan kristinusko jää seuraavan kolmen vuosikymmenen aikana spiritualiteetin varjoon.

köyhien välinen kuilu. Mobsbyn mielestä kirkon missio on selvittää, miten Jumala on läsnä ja toimii ihmisten elämässä. Tätä kautta kirkon tulisi liittyä ihmisen elämään mukaan.

Kirkon toiminnalla on kaksi missionääristä (sisälähetyksellistä) mallia: ensimmäisessä kirkko on houkutteleva sellaisenaan. Sen tehtävänä on tarjota kirkon ovista sisään tulleille erilaisia palveluja, kuten opetusta, toimituksia (kaste, avioliittoon vihkiminen ja hautaaminen), jumalanpalveluksia ja tukea kriisitilanteissa. Toista mallia Mobsby kutsuu apostoliseksi missioksi. Siinä kirkko menee sinne, missä ihmiset ovat ja missä on ihmisten muodostamia yhteisöjä. Nykypäivän kirkon ei tarvitse olla joko tai, vaan enemmänkin sekä että. Osaksi kirkon elämää voi tulla niin hartauselämän kuin oman alueen yhteisöjen kautta.

Pyhyden uusi määrittäminen

Ian Mobsbyn viesti on, että säilykseen kirkon on muututtava. Hän viittaa tutkimuksiin, joiden mukaan kristinusko jää seuraavan kolmen vuosikymmenen aikana uudenlaisen spiritualiteetin varjoon. Tradi-

tionaalinen kristillisuus romahtaa ja mystiikka nousee. Informaatioteknologia ja kulutus määrittelevät pyhyden uudelleen, ja uudenlaiset mystiikan muodot valtaavat alaa. Kulutuksesta on jo muodostunut tämän vuosisadan uusi hengellinen rituaali. Uudet hengelliset yhteisöt muodostuvat yhteisten intentioiden ja tekemisen ympärille eikä perinteisellä kristillisyydellä ole välttämättä enää painoarvoa.

Elämäntapana uusmonastisuus

Ian Mobsbyn toiminnassa on ollut keskeistä uusmonastisten eli uudenlaisten luostarihengellisyyttä vaalivien yhteisöjen perustaminen. Uusmonastiset yhteisöt rakentavat toimintansa rakkauden kaksoiskäskyn vaalimiseen elämäntapana. Tämä innoitti jo Dietrich Bonhoefferiä, joka kirjoitti monastisista yhteisöistä vuorisäärän viestin seuraajina.

Nykypäivän monastinen spiritualiteetti on sekoitus fransiskaanista, beneditiinistä ja ignatianista henkisyyttä. Yhteisöjen elämää rytmittää rukouselämän, toiminnan ja arjen vuoropuhelu. Monastisuuden teologiassa kolminaisuus on keskeisellä sijalla. Kristinus-

kon merkitys löytyy Kristuksen esimerkkiä seuraten rakkauden teoissa. Ihmisten pariin meneminen on Jumalan antama missio. Lontoon uusmonastisen Moot-yhteisön jäsenet sitoutuvat elämän rytmiin *Rhythm of Life* (ROL), kontemplatiiviseen rukouselämään, hengellisiin harjoituksiin, yhteisöllisyyteen sekä missionaariseen rakkauden palveluun ja hengelliseen yhteyteen. ✕

Lisätietoa: <http://www.ianmobsby.net> ja www.moot.uk.net

**Säilykseen
kirkon on
liityttävä
ihmisen
elämän-
kysymyksiin.**

Talentin VOIMA

Muuttuva maailma ja kirkon kokoavan toiminnan muutostarve haastaa kirkon työntekijöitä. Monin paikoin seurakunnissa pohditaan, että pitäisi mennä sinne, missä ihmiset jo ovat. Verkostoituva ja erilaisissa yhteisöissä tehtävä työ vaatii yksinkertaisesta lähtöajatuksesta huolimatta paljon työtä. Muutosta ei kuitenkaan kannata pelätä tai talenttia kätkeä maahan. Samalla on hyvä huomioida, mitä talenteja kirkolla jo on.

LAURA ARIKKA

IHMISOIKEUS- JA YHTEISÖTYÖN ASiantuntija, KIRKKOHALLITUS

STIVEN NAATUS

OPPIlaitosyhdistyksen ja yhteisötyön asiantuntija, KIRKKOHALLITUS

Maailmassa ja yhteiskunnassa vaikuttavat ilmiöt ja asiat sitovat yhä vahvemmin ihmisiä toisiinsa. Ilmastonmuutos ja globaali muuttoliike ovat yhteisiä haasteita. Kaupunkien asukasluvut ja valta kasvavat. Ihmiset hakevat itselleen tai perheelleen turvallisem-

paa tai parempaa arkea ja elämää. Samalla, kun hyvinvointi kasvaa, jää edelleen iso osa ihmisistä paitsi kasvavasta hyvinvoinnista.

Euroopassa ja Suomessa uskonnollisuuden ja uskonnollisten yhdyskuntien jäsenyyden merkitys vähenee edelleen. Nuorista valtaosa kokee olevansa uskonnottomia.

Suomessa 18-vuotta täyttäneistä lähes kaikki ovat viimeisen viiden vuoden ajan kuuluneet niin kutsuttuun irrallisten segmenttiin. Kirkon kokoavan toiminnan määrä sekä osallistujamäärä on laskenut 2000-luvulla lähes puoleen. Työntekijöiden määrä on samassa ajassa vähentynyt muutaman prosentin.

Toimintaympäristöä ja seurakuntien toimintaa tutkiessamme kirkastui myös visiomme tämän globaalin sekä kirkollisen muutoksen keskellä: Kirkko löytää (uudelleen) yhteyden ihmisiin.

Kirkolla on jo monia talentteja

Kirkon eri työntekijöiden, vapaaehtoisten, johtajien ja esimiesten kanssa keskustellessa olemme keskustelleet siitä, mihin työaikaa kirkossa käytetään ja mihin sitä toivottaisiin käytettävän. Monissa seurakunnissa ympäri Suomen nähdään, että muutostakin tapahtuu jo. Asioita tehdään uudella tavalla. Jumalanpalveluselämään panostetaan, samoin ihmisten kohtaamiseen uudella tavalla uusissa paikoissa. Myös työkalentia muokataan niin, että aikaa

”Jotta voimme kohdata paremmin ja vahvemmin ihmisiä, täytyy joskus muuttaa myös organisaatiota.”

jäisi enemmän seurakuntalaisille kuin sähköpostille tai kokouksille. Samalla kirjasimme mielestämme tärkeitä kirkon talentteja – sellaista toimintaa ja sellaisia käytäntöjä, jotka kantavat edelleen ja jotka hie- man muokattuna voisivat olla entistä suurempia menestystarinoita. Tällaisia talentteja ovat mielestämme esimerkiksi: kirkon edelleen suuret resurssit, kirkon koulu- ja oppilaitosyhteistyö, musiikkitalaisuudet, joulunaika sekä rippikoulu. Perinteinen kokoava toiminta ei kuitenkaan monista syistä johtuen tunnu enää olevan entisensä. On kohdattava ihmisiä muuallakin kuin kirkon seinien sisäpuolella.

On mentävä sinne missä ihmiset ovat – mutta kuinka?

Keskusteluissa ja omien työkokemustemme perusteella huomasimme kuitenkin, että uudenlainen, yksinkertaiselta kuulostava ”men- nään sinne, missä ihmiset ovat” -toimintakulttuuri vaatii kuitenkin paljon työtä.

Kun tehdään työtä ja toimintaa uudella tavalla, täytyy oman organisaation olla tukena. Tarvitaan erinomaista johtajuutta ja kollegiaalisuutta. Tarvitaan dialogia ja hankalienkin asioiden käsittelyä työyhteisössä. Muutoksen hetkellä tarvitaan tukea myös omalle kirkon työntekijän identiteetille sekä pohdintaa modernista missiosta. Mitä tarkoittaa kirkon ikiaikainen teh-

tävä tässä ajassa? Miten sana tulee todeksi nyt? Kärkenä kirkon toiminnassa on kuitenkin ihmisen kohtaaminen.

Jotta voimme kohdata paremmin ja vahvemmin ihmisiä, täytyy joskus muuttaa myös organisaatiota. Eri työntekijöiden kanssa käydyissä keskusteluissa kuuluu ahdistus ja ärsyynys siitä, että hengellisen työntekijän pitäisi tehdä ja osata kaikkea: olla hyvä toimituksissa, etsiä ja koordinoita uusia vapaaehtoisia, etsiä uusiin yhteisöihin ja verkostoihin ja samalla tehdä kaikkea toimistosälää. Työ näyttäytyy sirpaleisena.

Pappien työnkuvia tulisi rauhoittaa. Jotkut voivat keskittyä toimi- tuksiin ja jumalanpalveluselämään. He toimivat kodinrakentajina. Toiset etsiytyvät tukemaan uusia yhteisöjä ja verkostoja sekä kutsuvat sieltä halukkaita ihmisiä mukaan. He ovat tutkimusmatkailijoita. Ja kun ihmiset haluavat tehdä jotakin kirkossa, kirkon työntekijöiden kumppanina tai vapaaehtoisena, on heille seurakunnassa apuna yhteyskoordinaattori. Hän ei itse suunnittele yhtään mitään, vaan avaa ovia halukkaille toimijoille, keittää tarvittaessa kahvit ja vastaa nopeasti ja ystävällisesti sähköposteihin, puheluihin sekä tiedusteluihin. Johtaja tukee jokaista työntekijää vähän eri tavalla: hän antaa rauhan kodinrakentajille, vapautta tutkimusmatkailijoille ja valtaa koordinaattoreille.

Kun kohdataan ihmisiä entistä enemmän, syntyy yleensä keskusteluja. Niissä avautuu pohdintoja ja pelkoja maailman muutoksesta, ihmisten liikkumisesta, ilmaston muuttumisesta sekä ennen kaikkea siitä, minkälaista elämää ihmiset tällä hetkellä elävät. Keskusteluissa nousee kysymyksiä oman merkityksellisyyden pohtimisesta, rakauden kaipuusta ja osattomuuden painosta. Niistä löytää usein myös toiveita kirkolle ja sen toiminnalle.

Ihmiset kannattaa ottaa itsenään ja ehdotuksineen todesta. Toimintaa ei kannata rakentaa työntekijöiden ideoiden mukaan vaan ennen kaikkea sen perusteella, mitä ihmiset kirkolta odottavat. On kysyttävä ihmisiltä, mihin kirkossa kannattaisi panostaa. Minne kulkeutua kuunteelijaksi? Mikä liikuttaa ihmisiä? Mitä he pitävät kirkon talentteina?

Lopuksi

Kirkolla on organisaationa vielä paljon mahdollisuuksia ja lukuisia talentteja. Muuttuneen todellisuuden keskellä on hyvä pysähtyä muutamien perusasioiden äärelle. Niitä ovat esimerkiksi dialogi, työyhteisön ajankäyttö, kirkon talentit ja selkeys. Muita hyviä teemoja ovat missiologia, organisaatio ja johtajuus. Muutoksen kärkenä on ihminen. Näiden teemojen huomioimisen, ja joskus myös muuttamisen avulla toteutuu visiomme: kirkko löytää uudelleen yhteyden ihmisiin.

KUVA: PEKKA HOVI

Stiven Naatuksen (kuvassa) ja Laura Arikan mukaan kirkon pitäisi rakentaa toimintaansa ennen kaikkea sen perusteella, mitä ihmiset kirkolta odottavat.

Kaikkein tärkeintä on kuitenkin kokeileminen. Uuden kokeilu pitää tehdä ihmisten keskellä ja heidän kanssaan. Silloin oppii sietämään

epäonnistumista, iloitsemaan onnistumisesta, kasvamaan työntekijänä ja kuuntelemaan erilaisuutta. ✕

Kunnioittavalla keskustelulla erimielisyydestä ymmärrykseen

Kirkossa on monia vastakkainasetteluun johtavia erimielisyyksiä. Eri tavalla ajatteleminen ei kuitenkaan ole välttämättä ongelman ydin vaan se, että samanlaisuutta ja samanmielisyyttä pidetään ihanteena. Kunnioittava keskustelu on mahdollista kirkossa vain, jos jokainen voi tulla hyväksytyksi omana itsenään.

ANNE ANTONEN

PERHEASIOIDEN JA PERHENEUVONNAN ASIAANTUNTIJA, KIRKKOHALLITUS

”Kunnioittava keskustelu” on keskusteluasetelma, joka luotiin alun perin lisäämään ymmärrystä samaa sukupuolta olevien pariin kirkolliseen vihkimiseen liittyvään erimielisyyteen. Kirkolliskokouksen toimeksiannosta Kirkkohallituksessa suunniteltiin ja toteutettiin syksyllä 2016 yhden viikonlopun pituinen keskusteluprosessi. Kahden päivän aikana eri puolilta Suomea kokoontui noin 50 eri tavoin ajattelevaa ja kokevaa osallistujaa keskustelemaan ja altistumaan erilaisuudelle.

Keskustelun kaksipäiväisen rakenteen idea oli mahdollistaa riittävä aika osallistujien tutustumiseen, yhdessäoloon, rukoukseen ja keskusteluihin, joissa ensin kartoitetaan yhteistä pohjaa ja vasta sen jälkeen nostetaan pöydälle vaikeat erimielisyyttä aiheuttavat asiat. ”Kunnioittava keskustelu” perustuu avoimuuden, luottamuksen, myötätunnon ja yhteisöllisyyden/yhteyden toisiaan ruokkivaan kehään: mitä enemmän tunnet toista, sitä paremmin pystyt eläytymään hänen asemaansa ja sitä helpompaa teidän

on luottaa toisiinne. Tämä edistää kokemusta yhteisestä ihmisyydestä, yhteisestä haavoittuneisuudesta ja yhteisestä kaipuusta Jumalaa kohti.

Riittävän pitkän aikajänteen lisäksi selkeät rakenteet auttoivat keskusteluja eteenpäin. Noin seitsemän hengen ryhmissä käytyjä keskusteluja kannattelivat ns. fasilitoijat, jotka pyrkivät ylläpitämään tasa-puolisuutta ja turvallista ilmapiiriä. Jokainen keskustelija oli vastuussa omista rajoistaan ja asenteestaan, mutta fasilitoijan tehtävä oli myös varmistaa, ettei ketään haavoiteta

Kunnioittavan keskustelun konsepti tähtää yhteyden rakentamiseen niin, että jokainen voisi tuntea olevansa hyväksytty omista lähtökohdistaan käsin.

Mitä henkilökohtaisesti merkittävämmästä aiheesta on kysymys, sitä helpommin keskustelu muuttuu väittelyksi; toisen mieliteiden torjumiseksi ja omien ajatusten työntämiseksi toiselle väkisin.

lisää näiden keskustelujen aikana. Uteliaisuus ja uuden löytäminen ovat mahdollisia vain, jos omia suojauksia voi turvallisesti laskea ja asettua kuuntelemaan toisen ajoittain hyvinkin vieraita ajatuksia aivan rauhassa, ilman tarvetta puolustautua.

Kunnioittavan keskustelun viikonloppu ylitti kokemuksena monen osallistujan odotukset. Eräs keskustelija kertoi, ettei olisi osannut kuvitella pystyvänsä käymään näin syvälle meneviä keskusteluja sellaisten ihmisten kanssa, joiden ajatukset avioliiton ja Raamatun suhteen poikkeavat niin paljon omista ajatuksista. Toinen osallistuja mietti, että viikonloppu oli tehokasta harjoitusta keskustelijana kehittymiseen, koska sitä varten on tietoisesti heittäydettävä vuorovaikutukselle ja uskallettava luottaa keskustelukumppaneihin.

Mikä kirkollisessa kulttuurissa luo vastakkainasettelua?

Seksuaalivähemmistöjen aseman lisäksi kirkossa ja seurakunnissa on muitakin ristiriitaisia tunteita herättäviä erimielisyyksiä, joista on vaikeaa keskustella eri tavalla ajattelevien kesken. Werstaan osallistajat

nostivat esiin mm. naisen aseman kirkossa, herätysliikkeiden ja kirkon väliset suhteet, turvapaikanhakijoihin suhtautumisen, sekä myös uskon perusteisiin liittyvät kysymykset kuten käsitykset Jumalasta ja Raamatusta. Mitä henkilökohtaisesti merkittävimmästä aiheesta on kysymys, sitä helpommin keskustelu muuttuu väittelyksi; toisen mielipiteiden torjumiseksi ja omien ajatusten työntämiseksi toiselle väkisin.

Vastakkainasettelun lisääntymisen yleisesti on kiinnittänyt myös yhteiskunnassa huomiota. Papistön päivien werstaassa kysyttiin erityisesti, onko meidän kirkollisissa toimintatavoissamme tai perinteissämme jotain erityistä, mikä vaikeuttaa erilaisuuden kohtaamista? Monelle on tuttua käsien hikoaminen, äänen pettäminen ja sydämen takominen jouduttaessa tekemisiin erilaisen ajattelutavan kanssa. Ruumis ei valehtelee. Se on hälytystilassa. Mikä meitä uhkaa kohdatessamme erilaisuutta seurakunnassa?

Ihmisen elämään kuuluu kahden perustarpeen välinen jännite: tarve kuulua yhteen toisten kanssa ja tarve olla oma itsensä. Seurakunta on monelle tärkeä hengellinen koti ja turvallinen ja hoitava yhteisö, jonka ulkopuolelle joutuminen olisi hyvin vaikea kokemus. Ovatko kir-

kon jäsenet sukupolvien ketjussa joutuneet tukahduttamaan joitain puolia itsestään voidakseen kuulua rakastamaansa ryhmään? Onko yhteyden kokemuksesta joutunut makamaan sen hinnan, että on vain osittain itselleen totta? Mihin itsestä poislohkotut palat ovat joutuneet?

Martti Siiralan ajattelun mukaan ”kaikki, mikä ei tule yhdessä jaetuksi ja työstetyksi, jää jonkun kannettavaksi eli taakkasiirtymäksi”. Siiralan ajatusta seuraten itsessä kielletyt alueet siirtyvät mykänä taakkana seuraavalle sukupolvelle, kunnes vaikeat kokemukset otetaan yhteisen vastuun piiriin. Joku kantaa syntipukkina oireita, jonka aiheuttajaa muut eivät halua itsessään nähdä.

Edelleen werstaassa jatkettiin kysymysten linjalla: Voisiko olla, että toisen erilaisen ja eri tavoin ajattelevan kohtaaminen herättää sisäistä levottomuutta siksi, että itssessämme oleva vieras herää eloon. Oman mielen kellareissa asuu muukalainen, johon emme ole uskaltaneet tutustua pelätessämme joutumista tärkeän yhteisön ulkopuolelle. Mitä enemmän meillä yhteisönä on vaiettuja kokemuksia ja ajatuksia, sitä vaikeampaa meidän on puhua ja keskustella vaikeista asioista. Kunnioittavan avoimen vuorovaikutuksen edellytys on, että kaikki kes-

kustelun osapuolet saavat olla totta itselleen ja voivat kokea tulevansa kokonaisena hyväksytyiksi.

Yhteys syntyy hyväksytyksi tulemisesta

Jokainen meistä on joutunut syntymästä asti sopeutumaan ympäristön – perheen, suvun ja muiden yhteisöjen – ehtoihin ja rajoituksiin. Jo pieni lapsi oppii, mikä hänessä voi tulla vastaanotetuksi ja mikä on parempi pitää piilossa. Mitä avoimempi osaksemme tullut vastaanotto on ollut, sitä eheämpiä ja kokonaisempia meistä voi kasvaa. Ja sitä helpompi meidän on ottaa vastaan outoja ja itsellemme ennestään vieraita ajatuksia sekä ihmisiä.

Kunnioittavan keskustelun konsepti tähtää juuri tähän – yhteyden rakentamiseen niin, että jokainen voisi tuntea olevansa hyväksytty omista lähtökohdistaan käsin. Avoimuus ja kiinnostus ovat mahdollisia vain silloin, kun meitä itseämme ei uhkaa mikään, kun olemme turvassa itssessämme. Itsensä tuntemisen ja hyväksymisen pohjalta on helpompaa lähteä ratkomaan yhteisiä asioita ja etsimään käytännön ratkaisuja itselle tärkeisiin kysymyksiin. ✕

Kirjoittaja on teologian maisteri ja psykoterapeutti.

Valokuvaus ja hengellinen katseleminen

Digivalokuvaus on tuonut mukanaan kuvien tulvan. Pelkästään sosiaalisen median Instagram-palveluun ladataan joka päivä 95 miljoonaa kuvaa. Kirkon perinteeseen sisältyy sellaisia oivalluksia, joiden avulla katseeseen, kuvaamiseen ja yksittäisiin valokuviin alkaa avautua hengellisiä merkityksiä.

JUHA TANSKA

KIRKKOHERRA, HAMINAN SEURAKUNTA

”Aiheen”, toteaa eräs har-
rastelijavalokuvaajan opas,
”täytyy olla yksinkertainen,
vapaa hyödyttömästä ylimääräisestä;
tätä sanotaan ykseyden etsimiseksi.”
– Roland Barthes, *Camera Lucida* (1981)

Papiston päivien yhden werstaan aiheena oli Rakastava katse papin elämässä. Pysähdyimme werstaassa tutkimaan hetkeksi katseen merkitystä omassa elämässä ja Jumalan katsetta Raamatussa. Werstaan toisena aiheena perehdyimme hie-
man valokuvan mahdollisuuksiin meditaation ja hengellisen elämän hoitamisen välineenä. Seuraavassa tarkastelen valokuvauksen ja hengellisuuden suhdetta.

Olen valokuvan merkityksiä miettiessäni palannut toistuvasti kertomukseen kolmen miehen vierailusta Abrahamin luona Mamren tammistossa. En nyt tarkoita tekstin myöhempää tulkintahistoriaa teologiassa ja ikonitaiteessa, vaan lyhyttä, varsin korutonta kuvausta 1. Mooseksen kirjan luvussa 18. Siinä Abraham istuu telttansa ovella päivän ollessa kuumimmillaan. Kun hän kohottaa katseensa, hän näkee kolmen miehen lähestyvän.

Tapahtuman kertojan kommentti yllättää. Hän toteaa, että tässä – voisiko sanoa arkisessa – kolmen kulkijan lähestymisessä ”Herra ilmestyi Abrahamille”. Jumala ei ilmesty tekstin kertomus-

maailmassa yksittäisessä kulki-
jassa, kulkijoille tarjotussa vedessä tai ateriasa. Kertoja kuulostaa sanovan, että Jumala ilmestyy tapahtumisessa, siinä kun kulkijat lähestyvät helteestä väreilevässä puolipäivän maisemassa. Jumalan ilmestymisen tunnistaminen näyttää tapahtuvan itse asiassa jo Abrahamin havainnossa kolmesta kulkijasta. Näköhavainnon jälkeen tekstin jatko kuvaa jo Aabrahamin osoittamaa kunnioitusta ja vieraanvaraisuutta ”Herraa” kohtaan.

Jos haluaisi ottaa rinnastuksen tästä ajasta, voisi sanoa, että jääkiekko-otteluksi kutsuttu ilmiö ei löydy kiekosta tai mailasta tai edes yksittäisestä pelaajasta. Se, mistä

Rakastava katse papin elämässä -werstaassa tutkittiin katseen merkitystä omassa elämässä ja Jumalan katsetta Raamatussa. Toisena aiheena perehdyttiin valokuvan mahdollisuuksiin meditaation ja hengellisen elämän hoitamisen välineenä. Werstaan ohjaajana toimi Juha Tanska.

tunnistamme jääkiekko-ottelun, on silmien edessä meneillään oleva tapahtuminen jäällä. Jos hengellisyyttä ja Jumalan läsnäoloa arjessa on etsittävä dynaamisesta tai hitaasta tapahtumisesta, voiko tuota todellisuutta tavoittaa valokuvan avulla? Soveltuuko valokuvaus hengellisen elämän hoitamisen välineeksi samalla tavalla kuin vaikkapa rukous tai veisuu? Voiko

sisäistä hengellistä kokemusta kuvata tai tavoittaa valokuvan avulla?

Hengellisyys valokuvassa

Ensimmäinen laajempi suomenkielinen hengellisyyden ja valokuvan suhdetta tarkasteleva teos oli Sari Poijärven ja Nina Tuitun toimittama *Usko. Hengellisyys valokuvassa / Tro. Andlighet i fotografin* (2005). Kirjan valokuvaajien teemat käsitteli-

vät muun muassa kuolemaa ja katoavaisuutta, Jumalan läsnä- ja poissaoloa, kristillisiä symboleja, lähetystyötä, hengellisiä kesäjuhlia ja karismaattisuutta. Avoimeksi kirjassa kuitenkin tuntuu jäävän, millainen valokuvan kielioppi pystyy välittämään autenttisen hengellisen kokemuksen jäämättä pelkäksi ulkokohtaiseksi uskonnon ilmiön tarkasteluksi, tai sortumatta klisei-

Soveltuuko valokuvaus hengellisen elämän hoitamisen välineeksi samalla tavalla kuin vaikkapa rukous tai veisuu?

syyteen, josta valtavirran kristilliset kukkakuvien koristellut ”lahjakirjat” ovat mielestäni vaivaannuttava esimerkki.

Yksi este hengellisyyden ja valokuvauksen yhteydelle tuntuu sisältyvät itse valokuvauksen terminologiaan. Huomio kiinnittyy valokuvauksen sotaan sanastoon. Siinä väijytään tai seurataan kohdetta, tähdätään ja laukaistaan. Järjestelmäkameralla toista ihmistä kuvatessa itse kuvaustilanteenkin muodostuu helposti vaivaannuttavaksi. Kuvaaja osoittelee kuvattavaa pitkällä putkella, itse kuvaajan silmiä ei kameran takaa edes näy.

Valokuvaan on sen syntyvaiheista asti liitetty ajatus luonnon pensselistä, koska lähtökohtana valokuvauksen synnylle oli taito jäljentää valon avulla linssin edessä oleva näkymä erilaisille valoherkille materiaaleille. ”Fotografia” on kirjaimellisesti valon avulla piirtämistä. Valokuvauksella sanotaan olevan kymmenen suurta teemaa. Ne ovat työ, kertomus, kauneus, ihmisten väliset suhteet, arki, koti, konflikti, odottamaton, liike ja maisema. Itsessään nämä teemat näyttäisivät antavan mahdollisuuden myös Jumalan läsnäolon

”havainnoimiseen” arkisessa tapahtumisessa.

Viime vuosina on varsinkin englannin kielellä alkanut ilmestyä kasvavasti valokuvan meditatiiviseen käyttöön opastavia kirjoja. Onpa aiheesta tehty johtajien parissa ainakin yksi väitöskirjakin: Laura Elizabeth Garza-Mezan, *Photography as a Spiritual Technique* (2013). Varhemmin ilmestyneissä oppaissa monissa näkyy buddhalaisuuden, erityisesti zen-buddhalaisuuden vaikutus. Kuitenkin kristillisestäkin perinteestä ammentaen voi päätyä tutkimaan valokuvan ja hengellisyyden suhdetta.

Hengellinen katseleminen

Onko mahdollista nähdä, kuulla, koskettaa haistaa ja maistaa Jumalaa? Lukuisat kristityt ajattelijat ovat kirkkoisä Origeneesta Karl Rahneriin pohtineet monin tavoin kysymystä Jumalan aistimisesta. Kirkkoisä Origeneen (n. 185–254) latinankielisessä käännöksessä esiintyy tiettävästi ensimmäisen kerran termi *sensus spiritualis* (hengellinen aisti, keskiajan latinassa *sensus spiritualis*). Miten hengelliset aistit suhteutuvat fyysisiin aisteihin ja ruumiillisuuteen? Onko hengellisessä katselemissa kyse fyysisten aistien herkistyneestä tai

harjoittelun tuloksensa saavutetusta syventyneestä havainnoinnista, menetelmänä esimerkiksi valokuvaus? Vai pitäisikö ajatella platonistisen perinteen mukaisesti, että harjaantuneet hengelliset aistit eivät uudista tai täydennä fyysisiä aisteja, vaan ovat täysin muuta aistitodellisuutta. Paul L. Gavrilyukin ja Sarah Coacley'n toimittama *The Spiritual Senses* (2012) tarkastelee kattavasti kysymystä hengellisistä aisteista läntisen kirkon perinteessä.

Valokuvaaminen syvemmin ymmärrettynä vaatii joka tapauksessa avautumista todellisuudelle, kykyä tarkastella maailmaa sellaisena kuin se ilmenee. Lähestymistapana se on sukua rukoukselle ja mietiskelylle, luopumista yrityksestä todellisuuden harhaiseen omistamiseen ja suostumista Toiselle. Näköaistin harjoittamisen kautta ehkä avautuu pinnan alta vähitellen syvempi todellisuus, jonka lävitse himertää Jumalan läsnäolo luomakunnassa ja sen tapahtumisessa. Hyvä johdatus aihepiiriin on Christine Valters Paintnerin *Eyes of the Heart: Photography as a Christian Contemplative Practice* (2013).

Kun valokuvan meditatiivinen ulottuvuus alkaa syvetä, se tuottaa harjoittajalleen kasvavaa tyytyväisyyden, jopa ilon kokemusta. Kirjailija ja mystikko, Thomas Merton totesi valokuvaamistaan pohtiesaan: ”Kamera on olioista innokain ja avuliain, täynnään iloisia ehdotuksia: 'Kokeile tätä! Tee se näin!' Se muistuttaa minua asioista, joita en ole huomannut, ja vie minut luomaan uusia maailmoja - -” (Thomas Merton, *The Road to Joy*, 1989). ✕

Maaret Kallio:

Armo antaa voiman mennä pimeyteen

Maaret Kallio on juuri hetki sitten puhunut Papiston päivien päätöstilaisuudessa 700 papille. Puheenvuoro lieenee päivien mieleenpainuvimpia. Nyt hän istuu alas haastateltavaksemme.

JANI LAMBERG

SEURAKUNTAPASTORI, SAVONLINNAN SEURAKUNTA

Maaret Kallio, jännittikö puhua tällaisessa tilanteessa?

”Kun minua kysyttiin pitämään puheenvuoroa, vastasin heti kyllä. Papin työ on arvokasta ja tärkeää. Tietenkin tulen. Niinkään ei jännittänyt, että kuulijat olivat pappeja. Määrä vain oli kauhistuttava. Mutta jännityksen kanssa tulee toimeen, ja oikeastaan papin virka-asu rauhoittaa ja tuo minulle turvallisen olon. Olen viettänyt paljon aikaa pappien kanssa.”

”Ja ylipäättään esiintymisissä minua auttaa asiantuntemus ja tieto. Varmuus tulee siitä, että ei tarvitse uskoa niinkään itseensä, vaan asiaansa. En ole esittelemässä vain omia mielipiteitäni. Voin nojata kliiniseen työhöni ja tutkimustietoon.”

Kuormat ja rajat

Papin työ kuormittaa, samoin terapeutin. Miten jaksat kuunnella ja

olla läsnä töiden jälkeen, kotona, ystävien parissa? Silloin, kun väsyttää tai on stressiä?

”Aina ei tarvitsekaan jaksaa. Työssä annan aikani toisten käyttöön. Kotona ja vapaa-ajalla ihmissuhteiden täytyy olla enemmän vastavuoroisia. Olen huomannut, että tarvitsen myös yksinoloa. Metromatkalla kuuntelen musiikkia ja meditoin. Vietän aikaa itseni kanssa.”

Kosketuspinnat papin työhön ovat ilmeisiä.

”Työssäni olen jatkuvasti ihmisten hädän äärellä. Kamppailu omien voimavarojen ja ihmisten hädän ristivedossa on ikuinen. Hädälle ei voi sanoa ei. Se on lähes mahdotonta. Siksi on ollut pakko myös rajata. En katso sähköpostia vapaa-ajalla, enkä käy somessa.”

Jutteleminen, onko Maaretilla samanlaisia kokemuksia kuin lääkäreillä, joilta ihmiset odottavat ilmaisia pikadiagnooseja kassajonossa. Hieman yllättäen julkisterapeutti saa kulkea kaduilla rauhassa.

”Joskus joku tuijottaa, mutta harvoin minua lähestytään suoraan. Ehkä juhliessa kahden kuoharin jälkeen ihmiset saattavat kysyä neuvoa, mutta näihin tilanteisiin minulla on hyviä pakokeinoja”, Maaret sanoo hymyillen.

Keskustelu viipyilee ja risteilee ammattiauttajan rajojen, jaksami-

”Armollisuus on ennen kaikkea hyväksymistä: tätä kaikkea kuuluu ihmiselämään.”

sen ja aikamme hektisyyden ymmärtämisessä.

”Kun huomaa, että väsyn tai alkaa olla stressiä, alan riisua elämäni. Sählääminen, kiukku ja tavaroiden hävittäminen ovat merkkejä, joista huomaa, että on aika rajata. Valikoin kenen kanssa olen ja mitä teen. Onneksi minulla on mahtavia ystäviä. Eräs on sekä kollegani että juoksuystävä. Samalla tulevat siis liikunta ja ammatillinen pohdinta. Myös koiran kanssa lenkkeily ja saunominen ovat parasta.”

Maaret ihmettelee, että joskus ihmisillä on täysin epärealistinen käsitys hänen elämästään: oletetaan, että hänellä tai hänen perhe-elämässään ei ole lainkaan ongelmia. Totuus on toisenlainen.

”Totta kai minäkin joudun karvaimmin pettymään silloin, kun koen epäonnistumista siinä, mikä on minulle tärkeää – äitinä,

KUKA?

Maaret Kallio

- Psykoterapeutti
- Työnohjaaja
- Tietokirjailija
- Bloggaaja
- Suomen World Visionin lähettiläs

ystävänä tai vaimona. Ongelmat ovat normaaleja, mutta onneksi virheitä voi aina myös korjata.”

On mielenkiintoista kurkistaa terapeutin elämään, millaista se on työn ulkopuolella. Mutta puhutaan kuitenkin myös työstä. Entä työpäivän aikana, miten rauhoitut?

”Hyvä kysymys. Täytyy vähän miettiä. Istuntojen välissä minulla on yleensä omat rutiinini. Avaan ikkunan. Venyttelen. Hengittelen. Istun alas. Katselen ulos. Ja kuitenkin joskus istunnon alussa mieli lepattaa. Mutta terapiatyössä on oltava tiiviisti läsnä. Se on kaiken edellytys.”

Häpeä

Häpeän tematiikka on paljon esillä Maaret Kallion puheissa ja kirjoituksissa. Aihepiiri on ollut esillä myös teologisessa ja kirkollisessa keskustelussa. Varsinkin sielunhoitaja joutuu tekemisiin häpeän kanssa. Mitä on häpeä Maaret Kallion ajattelussa?

”Häpeä on sitä, että ihminen kokee olevansa vääränlainen tai arvoton. Äärimmillään, että ihminen kokee: minä olen häpeä. Häpeästä on tullut oleellinen osa minuutta. Toisaalta häpeällä on myös tärkeä sosiaalinen tehtävä. Tunne herää, kun tulemme torjutuksi, kun koemme, ettemme kelpaa. Häpeä houkuttelee painamaan pään ja kääntymään itseensä. Juuri silloin olisi tärkeä tulla nähdyksi ja poimituksi, rakastetuksikin. Rakkaus ja myötätunto ovat häpeän tärkeim-

”Häpeä on olemukseltaan kokonaisvaltaista, myös armon on tultava ihmiselle olemuksen tasolla ja minuuteen.”

mät vastalääkkeet. Liiallinen häpeä tuhoaa; rampauttaa ja estää näytämästä aitoa ja todellista itseään toiselle.”

Maaretin mukaan ilmiöön liittyy – sitä syventää – aikamme täydellisyysvaatimukset.

”Ristiriita syntyy, kun korkeat ihanteet kohtaavat reaalin. Mitä korkeammalle vaatimustasoonousee, sitä syvemmäksi tulee häpeän tunne. Lääkkeenä ovat ihanteiden kohtuullistaminen sekä hyväksyminen, armo ja myötätunto.”

Ajoittain keskustelumme liikkuu yllättävän ontologisella tasolla.

”Häpeä on olemukseltaan kokonaisvaltaista, myös armon on tultava ihmiselle olemuksen tasolla ja minuuteen.”

Myötätunto ja armo

Kun Maaret alkaa puhua armosta, toinen haastattelijoista tippuu kärryiltä. Tuntuu, että teologinen apparaatti menee solmuun. Kysymme, ja hän kertoo kärsivällisesti.

”Armo on kaiken parantumisen ja toipumisen ydin. Se on tie pimeään. Armo, hyväksyntä

ja myötätunto antavat voimaa ja keinot mennä pimeyteen. Ei voi mennä varjoihin, jos ei ole armoa. Armollisuus on ennen kaikkea hyväksymistä: tätä kaikkea kuuluu ihmiselämään. Se on myös sietämistä ja hyväksymistä, kykyä intergroida ja sietää vaikeutta elämässä. Epätoivon keskeltä nousee toivo.”

Haastattelun loppupuolella Maaret alkaa puhua toivosta ja armosta ja tajuaamme, että toivo + armo = tarmo. Seuraavalla viikolla olo on toivorikas ja aivot ovat saaneet uusia poimuja. ✕

Maaret Kalliota haastattelivat pastorit Jani Lamberg ja Liisa Toivonen.

KUVA: PEKKA HOVI

Kun tulet kuoleman talosta

Keskustelin ystävän kanssa tunnoista, joita hänessä oli herännyt, kun hän palasi vakavasti sairaan ystävänsä luota. Hoidot eivät ehkä enää auttaisi.

Sanoin, etten ihmettele hänen kokemaansa väsymystä: lähestyvän kuoleman kanssa kasvokain oleminen oli vienyt voimia, molemmilta. Siteerasin ystävälleni muistamaani Helena Anhavan runon säettä: "Kun tulet kuoleman talosta, vaihda elämän raiteelle."

Tämä kosketti ystäväni: sanat kuvasivat kohtaa, jossa hän tunsi olevansa. Keskustelumme jälkeen otin kirjahyllystä tuon runokirjan ja löysin kyseisen runon. Sen alle olin kirjoittanut: "Brian Crottyn kuoltua, S 2, April 28, 1978."

Merkintä neljäkymmenen vuoden takaa palautti mieleeni sairaalapappikoulutuksen, jossa olin Virginian Charlottesvillessä. S 2 oli lasten osasto, Brian pieni musta poika, jonka elämä tuona huhtikuun päivänä päättyi. Kannoin tuon perheen surua ja mietin, miten perheen elämä jatkuu ja miten itse pääsen irti surustani.

Tämä muisto silloittuu tähän päivään, kun luen Itä-Suomen yliopiston käytännöllisen teologian professori Kati Tervo-Niemelän tutkimusta *Kutsumuksen imu ja työn todellisuus*. Tutkimuksen mukaan kirkon työssä uupuvat helposti ne työntekijät, joiden suhde kuolemaan on pelokas tai torjuva. Tutkimus nostaa esiin sen tosiasian, että luonteva suhtautuminen kuolemaan on keskeinen ammatillisen osaamisen tekijä ja voimavara kirkon työssä.

Tutkimus pysähdyttää miettimään kirkon työntekijöiden koulutusta. Kuka opastaa kuolevan vierellä olemiseen, kuka rohkaisee saattohartausten toimittamiseen kuoleman tapahduttua, kuka tulee mukaan, kun ensimmäistä kertaa

on paikalla vainajaa arkkuun puettaessa? Kuka rohkaisee viipymään surevien omaisten lähellä?

Vuonna 1978 olin lehtori, vasta kymmenen vuotta myöhemmin pappi. Kun sitten työskentelin sairaalapappina Peijaksen sairaalassa, kysyin siellä hoitajilta, mikä heille oli vaikeinta, kun potilas kuoli. Vastaus oli selvä: "Omaisten kanssa oleminen." Siihen he toivoivat minun keskittyvän.

Tampereen hiippakunnan tuomiokapituli ja Tampereen ja Lahden ortodoksiset seurakunnat järjestivät tämän syksyn aikana kolmipäiväisen seminaarin *Avoim arkku*. Lokakuisessa seminaarissa puhuin siitä, miten usko kantaa kuolemaan asti. Päivässä oli mukana kymmenen Pirkanmaan Hoitokodin vapaaehtoista. He saavat harjoitella parantumattomasti sairaiden vierellä elämistä heidän elämänsä päätösvaiheessa. He hakeutuvat tähän vapaaehtoisesti. Samaa kokemusta tarvitsisi jokainen kirkon sielunhoitotyöhön kouluttautuva.

Kun Terhokoti syyskuussa vietti 30-vuotisjuhlansa, lauloi Olavi Uusivirta juhlaa varten tekemänsä laulun *Kuolemantanssi*. Sen viesti tiivistyy sanoissa "Älä pelkää, älä pelkää, joku maksoi sun puolestas - - tule mukaan, tule mukaan kuolemantanssiin."

Avoimen arkun äärellä on lupa itkeä, on lupa surra. Mutta avoimen arkun ääreltä lähdetään eteenpäin; siihen ei jäädä.

Saattokodista, luopumisen talosta palatessa löytyy tie arkeen. Helena Anhava opastaa: "Vaihda elämän raiteelle, pudota ahdistus, jotta jaksaisit nämä päivään kuuluvat tehtävät, niin turhat, niin paljossa tärkeät." ✕

*Kirjailija Helena Anhava kuoli Helsingissä
93-vuotiaana 24.11.2018.*

Musiikki

– KIRKON VETONAULA!

Musiikki on vahva ilmaisumuoto, jolla on moninaisia tieteellisestikin todistettuja vaikutuksia. Musiikin vaikutukset masennuksen hoidossa olivat käytössä jo Psalmien kirjassa, kun Daavid soitti harppua masentuneelle Saul-kuninkaalle. Tänä päivänä tiedämme musiikkiterapian käytöstä, mutta laajemminkin musiikin vaikutuksista esimerkiksi aivohalvauspotilaiden, verenpaineen tai kivun hoidossa.

MAARET MANNI-KORPI

KANTTORI, SÄÄKSMÄEN SEURAKUNTA

Musiikki liittyy yksilön yhteisöön. Yhteisössä musiikilla on yhteenkuuluvuutta lisäävä vaikutus. Kirkossa musiikki on ollut aina läsnä. Luther vahvisti musiikin asemaa toiminnallaan ja totesi: ”Tahtoisin nähdä kaikki taiteet, varsinkin musiikin, hänen palveluksessaan, joka ne on antanut ja luonut. Musiikki on surulliselle ihmiselle paras virkistys, jonka avulla sydän jälleen rauhoittuu, virkistyy ja ilahtuu.” (Luther: Ole turvallisella mielin) 2000-luvulle tultaessa kirkoissa soi hyvin moninainen musiikki.

Kirkkolain mukaan kanttorin tehtävänä on johtaa seurakunnan musiikkitoimintaa. Musiikki on läsnä seurakunnan toiminnassa hyvin läpileikkaavasti. Musiikkitilaisuuksiin osallistui vuonna 2017 noin 1,3 miljoonaa kävijää, kolmanneksi eniten kaikista tilaisuuksista. Jumalanpalveluksiin ja kirkollisiin toimituksiin osallistuttiin vuonna 2017 eniten. Musiikkitilaisuuksien määrä kirkossa on kasvusuunnassa; vuonna 2016 niitä oli yli 15 000.

Kanttorien osaamiskartoitus vuodelta 2017 kertoo, että kyselyyn vastanneista kanttoreista kaksi kolmesta vastaa konserttijärjestelyistä hyvin itsenäisesti. Tutkimuksen perusteella konserttien ja tapahtumien järjestämiseen liittyvät käytännöt vahvistuvat iän ja työkokemuksen myötä.

Tienviitat 2022

Sääksmäen seurakunta sijaitsee Pirkanmaalla Valkeakosken kaupungin alueella. Seurakuntaan kuuluu noin 15 500 jäsentä. Vuonna 2015 seurakunnassa käynnistyi strategiaproessi, jota työstiin seurakunnan työntekijöiden ja luottamushenkilöiden kanssa. Kirkkovaltuusto hyväksyi strategian nimeltä Tienviitat 2022 joulukuussa 2017. Se ohjaa seurakunnan toimintaa ja päätöksentekoa tulevana vuosina.

Opinnäytetyössäni *Seurakunnan konserttitoiminnan tienviitat* olen työstänyt konserttitoiminnan kehittämistä Tienviitat 2022 (TV 2022) suuntaisesti. Sääksmäen seurakunnan papisto sekä Julistuksen ja musiikin tiimin jäsenet ovat vastanneet kyselyyn, jota on käytetty työn

aineistona. Myös olemassa oleva toimintakäytäntö on tarkastelun pohjana.

Konserttitoiminta tienviittojen suuntaan

Viestintä on organisaation keskeinen työväline. Eri kohderyhmät tavoitetaan eri kanavien kautta eri tavalla; siinä missä uskolliset löytävät tiedon parhaiten lehdestä, irralliset tavoitetaan parhaiten sosiaalisen median avulla. Viestinnän moninaisessa kentässä toimiminen antaa myös seurakuntalaisille mahdollisuuden osallistua konsertin tiedottamiseen työntekijöiden rinnalla.

Konserttitoiminta on yhteistyötä monien tahojen kanssa. Kutsumme konserttiyhteistyöhön paikallisia toimijoita, yhteisöjä ja ulkopuolisia muusikoita. Työalat ylittävä yhteistyö seurakunnan sisällä on myös tärkeää, jotta musiikin mahdollisuudet avautuvat kaikille ikäryhmille. Yhteistyö seurakuntarajojen ylitse voi tuoda myös uusia mahdollisuuksia konserttitoimintaan.

Konsertit ovat usein seurakunnan omissa tiloissa ja kirkkokonsert-

SÄÄKSMÄEN SEURAKUNNAN TIENVIITAT VUOTEEN 2022

Musiikki avaa kirkolle uusia mahdollisuuksia tavoittaa ihmisiä ja kutsua yhteyteen.

tit ovat mieleenpainuvia kokemuksia. TV 2022 kannustaa kuitenkin menemään sinne, missä ihmiset muutenkin ovat. Konserttien järjestäminen muiden tiloissa tai ulkona haastaa ajattelun ja esiintyjän uudella tavalla. Molemmille suunnille on tarvetta, sekä kirkossa oleville konserteille että yllättävissä paikoissa oleville konserteille.

Musiikin rikkaudesta tulee pitää kiinni. Erilainen musiikkigenre kutsuu erilaisia ihmisiä. Vuoropuhelua ja viestintää on hyvä pitää yllä, sillä konsertti, joka kutsuu irrallisia ja avomielisiä, voi pahimmillaan lou-

kata uskollisia ja maltillisia. Erilaisuuden ymmärrystä tarvitaan, jotta kirkko voi palvella hyvinkin vastakaisista suunnista asiaa katsovia.

Käteisen käyttö arjessa on vähentynyt ja siksi on etsittävä erilaisia vaihtoehtoja, joilla maksaa ohjelma tai lippu konserttiin. Korttimaksun mahdollistaminen auttaisi paljon. Mobiilisovellus, jolla maksun voisi hoitaa puhelimella, olisi nykypäivää. Rohkea ajatus Church-Pay-sovelluksesta, jota voisi käyttää laajasti kirkon eri toiminnoissa ja keräyksissä, syntyi tämän työn tuotoksena.

Papiston rooli

Sääksmäen seurakunnan papisto on pohtinut osallistumistaan konsertteihin omassa kyselyssään. Puheen tai hartauden pitäminen konsertissa on osalle hyvin mukava työtehtävä, osa taas kokee roolin tilanteessa oudoksi ja olisi valmis siitä luopumaan. Konserteissa on hieno mahdollisuus kohdata heitä, jotka muuten tulevat harvoin kirkkoon. TV 2022 kutsuu vuorovaikutukseen ja kohtaamiseen. Kohtaamisen mahdollisuuksia voi konsertissa lisätä kirkkokahvien tai vuorovaikutteisen konsertin muodossa. Seurakunnan työntekijöiden läsnäolo erilaisissa tilaisuuksissa on tärkeää vuoropuhelun ja kohtaamisen mahdollistamiseksi.

Kanttorit konserttituottajina

Kanttorit moninaisina musiikin tekijöinä järjestävät useimmiten konsertit hyvin itsenäisesti muiden työtehtävien ohessa. Tämä teettää

monenlaisia taustatöitä, joita ei juuri huomata. Koulutus tai sähköinen opas konsertin tuottamisen yksityiskohdista auttaisi erityisesti virkauran alkutaipaleella olevia kanttoreita.

Sähköisen asioinnin lisääminen helpottaisi taustatöiden hoitamisessa. Järjestelmän luominen voisi suunnata konserttitarjouksia sähköiseen palveluun. Saman palvelun kautta tehtävä konserttisopimus ja konsertin jälkityöt helpottaisivat konsertin taustatöissä.

Musiikki avaa kirkolle uusia mahdollisuuksia tavoittaa ihmisiä ja kutsua yhteyteen. Sen sijaan että vähentäisimme tätä resurssia, heidän haasteen panostaa musiikkiin, sen moninaisuuden lisäämiseen, tavoittavuuteen ja vaikuttavuuteen. Missä on seurakunta, joka innostuu pilottiseurakunnaksi musiikin resurssoinnin merkittävälle lisäämiselle toiminnassaan? ✕

- Kirkon musiikki-tilaisuuksien ja niihin osallistujien määrä kasvussa
- Konserttitoiminta seurakunnan strategian suuntaan
- Papiston rooli / Kanttorit konserttituottajina
- **Opinnäytetyö:** *Seurakunnan konserttitoiminnan tienviitat – Konserttitoiminnan käytäntöjen kehittäminen Sääksmäen seurakunnassa. TAMK / Musiikkipedagogi YAMK-tutkinto 2018. Maaret Manni-Korpi, kanttori Sääksmäen seurakunta.*

Hyvä isäntä, huono renki

Aloitin nykyisessä työpaikassani, samalla ensimmäisessä virkapaikassani, 1.1.1998. Tuolloin ostoksista saatu kuitti nidottiin tositempohjapaperiin, johon se kuulakärkikynällä tiliöitiin ja pantiin kirkkoherran lokeroon. Varauskirja oli mustakantinen kirja, jossa oli kaikki seurakunnan tilat yhdellä aukeamalla, ja siihen kirjoitettiin lyijykynällä kaikki tiedot.

Kun kanttorit jakoivat työtehtäviä tuleviksi pariaksi viikoksi, he lainasivat kirjan seurakuntasihteeriltä ja menivät jonkin läheisen pöydän ääreen jakamaan töitään. Sillä välin seurakuntasihteeriksi joko kirjoitti varaustietoja paperille, tuli katso-
maan kirjaa kanttorien luo tai kehotti asiakasta palaamaan asiaan myöhemmin.

Seurakuntayhtymään tuli suurin piirtein samoihin aikoihin minun kanssani ATK-tukihenkilö. Minä olen sittemmin ylennyt johdettavaksi kanttoriksi ja minulla on ainakin teoriassa yksi alainen, ja ATK-tukihenkilö on nykyään tietohallintopäällikkö, jonka vastuulla on 57 seurakuntaa ja kolme seurakuntayhtymää.

Jossain vaiheessa seurakuntayhtymän kirjastohuoneeseen tuli tietokone, jossa oli internet-liittymä. Mikään käytössä ollut ohjelma ei edellyttänyt yleistä nettiyhteyttä, mutta aika pian alkoi internetin voittokulku. Yllättävän kauan kuitenkin kesti sähköisen varauskirjan

tuleminen sekä laskujen siirtyminen tietokone-ruuduille.

Työn tekemisen aputoiminnot siis ovat digitalisoituneet, mutta onneksi varsinaiset työkaluni, oma ääni, urut ja piano, ovat edelleen sellaisia kuin ne ovat ennenkin olleet. Oma ääni voi toki pettää varsinkin sairaana, mutta piano ja urut ovat sangen toimintavarmoja työkaluja.

Ikävä kyllä entisistä aputoiminnoista on tullut melkoisen hallitsevia ajankäytöllisesti. Tietokoneen ääressä joutuu viettämään luovattoman paljon aikaa, ja esim. Kipran käyttöliittymä on kuin 80-luvulta. Uskomatonta, että vuonna 2018 joudutaan työskentelemään

niin huonolla työkalulla. Muutenkin digitalisaation myötä on tullut normaalksi, että tietokoneet eivät aina toimi, verkko-yhteydet pätkevät ja ohjelmissa on bugeja. Minusta olisi kovin ikävää soittaa uruilla tai pianolla, joka tavan takaa sammuisi ja pitäisi käynnistää uudelleen.

leen, ääntä ei aina tulisi tai koskettimista tulisi toisinaan eri ääniä kuin pitäisi. Tietotekniikka on hyvä renki, mutta huono isäntä.

Kanttorina olen onnellisessa asemassa verrattuna moniin työtovereihini toimistoissaan. Ruudun ääressä vietettyjen turhautumistuntien jälkeen voin mennä hiljaiseen kirkkoon ja loihdella esiin säveliä Jumalan kunniaksi ja mielen virkistykseksi. Käytössäni ovat hienot työkalut, joista työnantajani pitää hyvää huolta. ✕

Tietokoneen
ääressä joutuu
viettämään
luvattoman
paljon aikaa.

Paremmissa töissä kirkossa?

Moni kirkon työntekijä tuntee tekevänsä työtä hyvissä työolosuhteissa ja pitää työstään. Samanaikaisesti moni kokee vakavan työuupumuksen uhkaavan.

Työssäni olen kohdannut työstään nauttivia, sitoutuneita, luovia ja innostuneita työntekijöitä. Olen kohdannut myös väsyneitä, terveytensä kanssa kamppailevia, karrelle palaneita ja kyynisiä työntekijöitä. Halusin paremmin ymmärtää, miksi kokemukset työstä ovat niin erilaiset. Mistä puhumme silloin, kun puhumme kirkon työpaikkojen työhyvinvoinnista ja mitkä tekijät sitä selittävät.

Tutkin kirkon työpaikkoja työolobarometrin tuloksia syventämällä ja erittelemällä. Toivoin löytäväni työkaluja, joilla suomalainen työelämä voidaan tavoitteenmukaisesti saattaa Euroopan parhaaksi vuoteen 2020 mennessä.

Löysinkin tutkimuksessani *A Study of Labor Conditions in Church Work Places. Is a Religious Job Better Than a Regular Job?* voimavaratekijöitä, joita vahvistamalla työyhteisöt

kukoistaisivat, työurat pitenisivät, poissaolot vähenisivät, sitoutuminen työhön kasvaisi ja työ olisi entistä tuottavampaa. Työntekijätasolla tämä merkitsisi korkeaa motivaatiota, vastuuta ja työkykyä sekä toiminnan laatua. Ehkä kirkon työpaikoilla on toteutettu jotakin, mistä muutkin asiantuntijaorganisaatiot voisivat hyötyä. Vastaavasti löysin vaatimustekijöitä, joiden tunnistamisella olisi vaikutusta työntekijöiden terveyden paranemiseen ja työuupumuksen ehkäisemiseen erityisesti kirkon työpaikoilla ja ehkä soveltaen muissakin työyhteisöissä.

Työntekijöiden kokemusten välillä on ristiriita

Tutkimuksessani käyttämieni työolobarometrien mukaan moni asia on kirkon työpaikoilla erinomaisessa kunnossa ja kehittynyt myönteiseen suuntaan. Lähes kaikki pitävät työtään merkityksellisenä ja

HARRI PALMU

TT, PSYKOTERAPEUTTI
JA TYÖNOHJAAJA, HELSINKI

Joka seitsemäs kirkon työntekijä kokee työ- uupumuksen selvänä vaarana.

hyödyllisenä ja kokevat, että työssä voi käyttää osaamistaan ja ammattitaitoaan. Esimiehet luottavat työntekijöihin, tasa-arvon koetaan toteutuvan työssä ja työt koetaan hyvin organisoiduksi. Samanaikaisesti vakavan työuupumuksen kokee selvänä vaarana joka seitsemäs kirkon työntekijä ja yli puolet ajattelee sitä vaarana silloin tällöin. Oman mielenterveyden järkkymistä ajattelee silloin tällöin vaarana enemmän kuin joka neljäs työntekijä.

Tulosten erittelyssä työhyvinvointi ja pahoinvointi työssä osoit-

tautuivat selkeästi erillisiksi ulottuvuuksiksi. Ne ovat kaksi eri asiaa ja molempia selittävät eri tekijät.

Työhyvinvointi muodostuu mahdollisuudesta käyttää osaamistaan ja ammattitaitoaan, kokemuksesta, että työssään voi kehittää ammattitaitoaan ja työtehtävänsä ja vaikuttaa työtehtävänsä toteuttamiseen. Pahoinvointia työssä kuvaavat vastaavasti kokemus työuupumuksen tai mielenterveyden järkkymisen vaarasta, työn henkisestä rasittavuudesta ja ongelmista työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisessa.

Selittävät tekijät

Työhyvinvointia selittää kaksi asiaa: vähäiset johtamisen epäkohdat ja tuen ja rohkaisun saaminen työtovereilta tarvittaessa. Tämän perusteella seuraavien asioiden tulisi olla kunnossa esimiestoiminnassa: mitatut tuki, palaute, oikeudenmukaisuus, konfliktien ratkaisukyky, työn tuntemus, rohkaisu, tavoitteista puhuminen ja luottamus.

Vahvinta työhyvinvointi on seurakuntatyössä ja heikointa hallinto- ja toimistotyössä. Laadukas johtaminen ja sosiaalinen tuki tuottavat korkeaa motivaatiota, halua oppia lisää ja tahdon parantaa työn laa-

tua. Tämä puolestaan vaikuttaa työn tuottavuuteen, tehokkuuteen, työyhteisön maineeseen ja arvostukseen.

Pahoinvointia työssä selittävät ylipitkät työpäivät, työn määrä ja lisääntynyt kiire, työyhteisön ristiriidat ja väkivallan uhka. Pahoinvointi työssä on yleisempää nuoremmilla työntekijöillä. Työntekijöiden työssä selviytymisen näkökulmasta pahoinvointia selittävät tekijät muodostavat selvän kehityshaasteen kirkolle.

Tutkimus osoitti, että mallia voi käyttää ennustamaan kirkon tulevaisuuden kannalta merkityksellistä työhyvinvointia ja työkäytäytymistä. Kirkko voinee myös tarvittaessa käyttää mallia apuna kehittäessään toimintatapoja, joilla edistetään työntekijöiden terveyttä, työssä selviytymistä ja motivaatiota. Tehtävät toimenpiteet vaikuttavat myönteisesti kirkon perustehtävän toteuttamiseen, ihmisten tarpeiden kohtaamiseen ja seurakunnan elämään sekä toimintaan. ✕

Harri Palmu: A Study of Labor Conditions in Church Work Places. Is a Religious Job Better Than a Regular Job? The Edwin Mellen Press, New York 2018.

Kirkon kasvatus panostaa rauhaan

– kirkko voi olla rauhantyön edelläkävijä

Rauha on kirkon kasvatuksen teema vuosille 2018–2019. Kutsumme kirkon ja yhteiskunnan kasvattajia toimimaan rauhantekijöinä. Lähdemme siitä, että lapsilla ja nuorilla on oikeus sisäiseen ja ulkoiseen rauhaan, lähellä ja kaukana.

JARMO KOKKONEN

JOHTAJA, KIRKON KASVATUS JA PERHEASIAT, KIRKKOHALLITUS

Kirkolla on syvempi ja kestävämpi pohja rauhan edistämiseksi kuin yhdelläänkään toisella yhteisöllä, koska ”rauhanohjelma” on kirjoitettu perustehtäväämme. Jeesus kutsui seuraajiaan rauhan-tekijöiksi, ja lupasi heille oman rauhansa. Paavalin ohjeen mukaan: ”Jos mahdollista on ja mikäli teistä riippuu, eläkää rauhassa kaikkien ihmisten kanssa.” (Room. 12:18) Teemavuodet eivät rajaudu vain kasvatuksen kenttään. Haluamme nostaa seurakuntien työn ytimeen yhteisiä kysymyksiä: voisiko kirkko näyttäytyä tavallisille suomalaisille rauhaa edistävänä yhteisönä rauhatomassa ajassa? Voisiko rauhantyö

yhdistää työalojamme ja koskettaa kaikenikäisiä seurakuntalaisia?

Monipuolinen teema elää seurakunnissa lukuisin tavoin

Teemme työtä sen hyväksi, että kirkkomme ja yhteiskuntamme ovat huomioonottavia, rakastavia ja sisäänsä sulkevia. Pyrimme vihapuheen sijasta puhumaan hyvää toisistamme, väittelyn sijasta pyrimme kunnioittavaan keskusteluun. Kutsumme erilaisia ja eri mieltä olevia ihmisiä samaan pöytään, rauhan aterioille.

Rauha on osoittautunut monipuoliseksi teemaksi, johon seurakunnan on helppo löytää paikallisia liittymäkohtia. Keskeisiä teema-alu-

eita ovat somerauha, koulurauha, kasvurauha, rauha kotona ja perheessä, yhteiskuntarauha ja rauha maailmassa, rauha tehdä omaa työtään sekä rauhan hengellinen pohja.

Olemme onnistuneet työsämme, kun lapsi tai nuori kertoo, että hänen koulunsa, kotinsa, seurakuntansa ja lähiyhteisönsä ovat turvallisia paikkoja, joissa hän saa kasvaa rauhassa omana itsenään ja omassa tahdissaan. Sitäkin tavoittelemme, että kirkon työntekijä tuntee tekevänsä työtään oman sisimmän rauhasta, levosta ja luottamuksesta käsin.

Teemavuosia ovat rakentamassa kirkkohallitus ja seurakunnat, Suomen Lähetyseura, Nuori kirkko ry, Piipliaseura, Kirkon Ulkomaanapu ja Changemaker sekä Suomen NMKY. Mukana on myös yhteistyökumppaneita yhteiskunnan puolelta. Verkkosivut löytyvät osoitteesta rauhamaassa.fi.

Nuorten mielestä kirkko voi edistää rauhaa tarjoamalla juttukavereita vaikeissa tilanteissa oleville

Lokakuussa toteutimme Demi.fi:n kanssa rauha-kyselyn nuorille. Vastauksia saatiin lähes 500 kpl. Vastauksista kävi selvästi ilmi, että nuorten mielestä maailman asiat eivät ole hyvin, ja rauhan eteen täytyy tehdä töitä. Noin 30 prosenttia vastaajista koki, että heidän arjensa ei ole tarpeeksi rauhaa, ja jopa yli 94 prosenttia nuorista koki, että maailmassa ei ole tarpeeksi rauhaa.

Rauha on osoittautunut monipuoliseksi teemaksi, johon seurakunnan on helppo löytää paikallisia liittymäkohtia.

Nuorten mielestä kirkko voi edistää rauhaa parhaiten tarjoamalla juttukavereita vaikeissa tilanteissa oleville. Tärkeänä pidettiin myös sitä, että kirkko järjestää paik-

koja ja tilanteita, joissa voi rauhoittua sekä järjestää yhteistä tekemistä ja auttaa yksinäisiä ja köyhiä. Tällä hetkellä nuorten mielestä on erityisen tärkeää lasten ja nuorten sekä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen elinrauhan edistäminen.

Vastauksissa korostui perheen ja etenkin äidin merkitys nuoren rauhan kokemuksen ja perusturvallisuuden kannalta – äiti mainittiin kyselyssä 80 kertaa. Ystävät, seurustelukumppanit ja muut läheiset auttavat myös nuoria rauhoittumaan ja voimaan hyvin. Jeesus ja Jumala rauhan lähteenä tulivat myös esiin useissa vastauksissa. Myös oma vastuu rauhasta nähtiin tärkeänä. ✕

#Rauha
2018-2019

YK:n vammaisten oikeuksien sopimus ja kirkko

YK:n yleiskokous hyväksyi vuonna 2006 vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen. Suomi allekirjoitti sopimuksen ja sen valinnaisen lisäpöytäkirjan 2007 ja ratifioi sen 2016. Sopimus sitoo myös Suomen Evankelis-luterilaista kirkkoa. Kirkkohallituksessa on valmistumassa sopimukseen liittyvä Kirkon toimintaohjelma vuosille 2019-2024. Toimintaohjelmaa on tarkoitus soveltaa yhdessä vuosikymmenen alussa laaditun Saavu – Kirkon saavutettavuusohjelman kanssa.

TUULA PAASIVIRTA

PASTORI, VAPAA TOIMITTAJA, HELSINKI

Kävin kesällä Kirkkohallituksessa haastattelemassa silloisia vi-
ranhaltijoita, rovasti **Riitta Kuusta** ja vs. saavutettavuuden ja vammaisuuden asiantuntija **Tiina Peippo**a. Peippo toimii valmisteltavan julkaisun ohjausryhmän puheenjohtajana. Lokakuussa tapasin julkaisua valmistelewan projektityöntekijän, ensimmäistä papin paikkaa etsivän, pyörätuolia käyttävän **Antti Björklundin**.

YK:n vammaissopimus ulottaa ihmisoikeudet vammaisille

Sopimuksen keskeinen periaate on, että vammaisia ihmisiä tulee

kohdella kuten muitakin ihmisiä. Tähän liittyy vammaisliikkeessä omaksuttu lausahdus *Nothing About Us Without Us*, eli vapaasti kääntäen *ei mitään meistä ilman meitä*. Vammaisia henkilöitä on kuultava vammaisuuteen liittyvissä asioissa.

”Kaikille ihmisoikeuksien toteutuminen ei ole niin yksinkertaista kuin toivoisi. Sen vuoksi on tarvittu sopimus, jossa on nostettu vammaisten ja viittomakielisten ihmisten kriittiset ongelmat ja asiat esille”, Riitta Kuusi arvioi.

YK-sopimus teki vammaisten henkilöiden kohtelusta ihmisoi-
keuskysymyksen. Kysymys on oikeudellinen, mutta korostaa myös kaikkien tasavertaista ihmisyyttä. Sopimusta edelsi sosiaalinen malli,

jossa vammaisuus tulkittiin yksilön kykyjen ja ympäristön vaatimusten ristiriidaksi. Vammaisuuden katsottiin johtuvan ympäristön, tiedon tai asenteiden esteellisyydestä.

”YK:n vammaisten oikeuksien sopimus ei dokumenttina luo uusia oikeuksia vammaisille ihmisille, vaan enemmänkin laajentaa jo aiemmissa ihmisoikeussopimuksissa olleet oikeudet niin, että ne ovat myös vammaisten oikeuksia”, Antti Björklund sanoo.

Esteettömyys luo osallisuutta

Kirkon Saavu-saavutettavuusohjelma valmistui vuonna 2012. Se jäsentää saavutettavuuden osana kirkon evankelista tehtävää. Vain kaikille avoin kirkko on uskottava

Kristuksen kirkko. Saavutettavuuden ja esteettömyyden eteen on tehtävä jatkuvasti työtä.

Tiina Peippo mainitsee hyvänä esimerkkinä norjalaisessa, Borgin hiippakunnassa viime vuonna käytönotetun *Meidän osallisuuden seurakunta* -toimintamallin. Seurakuntia haastetaan yhteistyöhön kunnan ja järjestöjen kanssa. Samalla tutkitaan ovatko kaikki todella mukana esimerkiksi jumalanpalveluksen toteuttamisessa sekä lasten ja nuorten toiminnassa.

Riitta Kuusi puolestaan kertoo Baijerin maakirkossa olevasta viittomakielisestä seurakunnasta. Omassa toimitalossaan toimiva seurakunta kutsuu viittomakieliset seurakuntalaiset työhön. He pitävät keskusteluiltoja, kääntävät rukouksia ja lauluja viittomakielelle, osallistuvat jumalanpalveluksen suunnitteluun ja toteutukseen sekä ylläpitävät verkkosivuja. ”En ole muualla tavannut näin aktiivisesti toimivaa viittomakielistä seurakuntaa”, Kuusi toteaa.

Tampereella seurakuntayhtymän esteettömyysohjelma puolestaan käsittelee esteettömyyttä monipuolisesti muun muassa rekrytoinnin, osallisuuden ja seurakuntalaisuuden näkökulmista. Vuonna 2010 julkaistu ohjelma viittaa Saavu-ohjelmaa edeltäneeseen *Kirkko kaikille* -ohjelmaan, perustuslakiin ja YK:n vammaisten oikeuksien sopimukseen.

Toimintaohjelma

Kirkon tuleva toimintaohjelma pyrkii muokkaamaan asenneilmapiiriä, jonka muutoksen toivotaan saattavan liikkeelle käytännön toimia. On tärkeää tarjota seurakunnille työkaluja, joilla osallistaa seurakuntalaiset aiempaa kattavammin.

Tiina Peippo (vas.) ja Riitta Kuusi

On tärkeää,
että vammaiset
voivat
osallistua
kaikkeen
seurakunnan
toimintaan.

YK:n vammaissopimuksesta nousee keskustelunaiheita kuten itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen, syrjimättömyys, yhdenvertaisuus, vammaisten henkilöiden osallistuminen ja osallisuus, esteettömyys ja saavutettavuus, erilaisuuden kunnioittaminen, vammaisten henkilöiden hyväksyminen osana ihmisyyden moninaisuutta sekä vammaisten lasten oikeuksien kunnioittaminen. Myös kirkossa on syytä käsitellä aihepiiriä.

Ihanteellista olisi, että vammaisten henkilöiden osallisuus ja täysjäsenyys toteutuisivat seurakunnissa

Antti Björklund

läpäisyperiaatteella, eli esteellisyteen liittyvät seikat huomioitaisiin osana kunkin tilanteen suunnittelua ja päätöksentekoa.

Tiina Peipon esittelemä Norjan malli huomioi paikallisyhteistyön mahdollisuudet. Meillä sovelletuna tämä tarkoittaisi yhteiskunnan tarjoamien mahdollisuuksien ja laissa säädettyjen tukitoimien kartoittamista ja hyödyntämistä

siten, että voisimme tukea vammaisen henkilön osallistumista seurakunnan toimintaan.

Seurakunnan diakoniatyö voisi esimerkiksi tukea vammaisia henkilöitä henkilökohtaisen avun haussa. Pidän kuitenkin tärkeänä, että seurakunnissa olisi yleisavustajia. Tämä loisi osallisuutta ja olisi erityisen merkityksellistä henkilöille, joilla on jokin pieni avun tarve.

Kristillinen sanoma

Saavu-ohjelma lähtee kristillisestä sanomasta käsin. Sen lähtökohtana on kristillinen ihmiskäsitys, lähimmäisen rakkaus sekä ihmisten tasa-arvoinen ja yhdenvertainen kohtelu. Myös vammaisen ihminen on luotu Jumalan kuvaksi.

On tärkeää, että vammaiset voivat osallistua kaikkeen seurakunnan toimintaan. Joskus kuitenkin tarvitaan erityistymuotoja. Esimerkiksi vastavammautuneen saattaa olla helpompi tulla näkövammaisten omaan ryhmään kuin kaikille avoimeen tilaisuuteen.

Pitämissäni kaikille seurakuntalaisille avoimissa kasvuryhmissä on ollut mukana eri tavoin vammaisia henkilöitä. Tämä vaatii työntekijältä ennakkointia ja huolellista suunnittelua. Mikäli pistekirjoitusmateriaalia tarvitaan, se pitää tilata hyvissä ajoin. Myös tilojen esteettömyys pitää tarkistaa etukäteen. Olen suunnitellut ja julkaissut ohjeet näkövammaisen huomioonottamisesta jumalanpalveluksissa ja messuissa.

Kristillisen sanoman lisäksi vertaistuki, osallisuus ja yhteisöllisyys ovat tärkeitä vammaisille.

”Vammaisen henkilön täytyy saada kokea, että hänellekin kuuluu luotuna, pelastettuna ja yhteen kutsuttuna -ajattelu”, Riitta Kuusi sanoo.

Lisätietoja: saavutettavuuden ja vammaisuuden asiantuntija Katri Suhoselta, katri.suhonen@evl.fi. ✕

Kirjoittaja on liikuntavammaisen. Hän on ensimmäinen näkövammaisen naispastori Suomessa.

Ei ole perhesyitä

Tämän palstan nimi on "Hullunkuriset perheet". Minä ja moni muukin seurakuntatyössä oleva pappi tai kanttori elää ja asuu taloudessaan yksin. Meidän kulttuurissamme olemme siis perheettömiä.

Tätä palstaa pohtiessamme sanoin toimistuskunnassa, että minä voin kirjoittaa myös jutun, vaikka ei perhettä olekaan. Haluan antaa pienen äänen myös yhden hengen talouksille, yhden hengen perheille.

Olen pappisvihkimyksen jälkeen aina asunut yksin. Muutin ensimmäiseen virkapaikkaani pieneen kaupunkiin, mutta suurehkoon työyhteisöön. Solahdin molempiin sisään nopeasti ja sujuvasti. Sain hyviä työtovereita ja ystäviä, ympärilläni oli runsas sosiaalinen verkosto. Työn kutsumus ja haasteet imaisivat minut voimalla elämään, jossa en osannut kai tavoitellakaan perhettä – työ ja hyvä sosiaalinen elämä täytti elämän.

Mutta ihminen on paria kaipaava tyyppi, niin minäkin, ja sen takia sinkkuutta usein ihmetellään ja odotellaan sen päätyvän parisuhteeseen. Kolmekymppisenä sitä ihmettelyä sai osakseen joskus seurakuntalaisten puolelta, mutta saahan sitä kysyä, jos kiinnostaa. Kun sinkkuus ei kuitenkaan ole se yleisin eikä tavoiteltu elämänmuoto, on oma suhtautuminen ja asenne asiaan kaikkein tärkein. Joskus nuorempana asia oli ajoittain kipeä, mutta jo pitkään olen elänyt asian kanssa sovussa ja

ainakin huumorilla – mahtavaa, kun ketään ei häiritse tämä sotku kotona.

Työajaton työ on sinkulle sama kuin perheelliselle. Se on ammatinvalinnan mukanaan tuoma etu ja haitta. Ymmärrän, että minun on helpompi lähteä leirille kuin työtoverin, jolla on pieniä lapsia. Olen valmis huomioimaan perhetilanteet työnjaossa, kunhan vaan kaikki on reilua ja avointa. Ehkä työ on täyttänyt joskus elämää enemmän kuin keskimäärin perheellisellä toverilla, mutta niin kai helposti käy, jos on innostunut työstään. Ei niistä työtunneista mitään erityistä tulosta ole kohdallani tullut eikä ainakaan kruunua. Mutta mitään en kadu. Muistot ja kokemukset ovat aineeton ihana korvaus.

Vaikka olen sinkku, en ole "perheetön".

Vaikka en voi kertoa omista tai perheen kuulumisista lasten kautta enkä vedota perhesyihin esim. lomatoiveissani tai poissaoloissa, elämässäni on paljon muutakin kuin työ.

Vaikka olen sinkku, en ole "perheetön".

Olen hyvin lapsirakas ja erityisesti sisarusteni lapset ovat aina mielessäni. On onni saada kuulua heidän perheisiinsä "Dille-tätinä". Ystäväpiiriini kuuluu pariskuntia ja perheitä, joiden kanssa olen saanut viettää lomia ja juhlapäiviä; olen heistä hyvin kiitollinen. Minulla on kokemusta rakkaudesta – olen saanut rakastaa ja rakkautta, vaikka mitään julkista valmista ei olekaan kehittynyt. Kysyin kerran hyvältä työtoveriltani, kollega Heikki Lepältä, että vihkisiko hän minut, jos pääsisin naimisiin. Heikki Vastasi: "Voisinhan minä vihkiäkin." Heikki kuoli, höh. Onneksi on vielä muita armollisia kollegoja. ✕

KATTAVA VALIKOIMA SEURAKUNTATYÖN TARPEISIIN

Kattelus, Meijer, Reinikainen, Vikström-Jokela

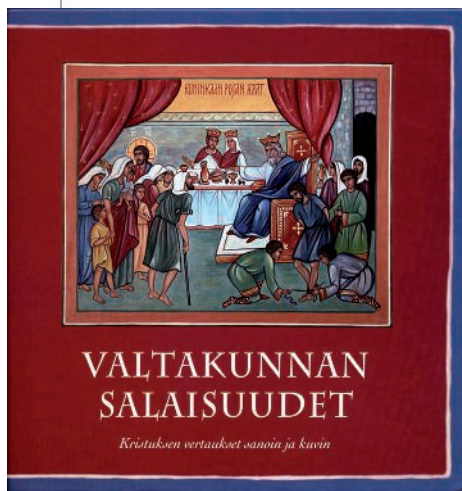
Kirkkovuosi lasten kanssa

Kirkkovuodesta innostavasti ja iloisesti kaikenikäisille kertova kirja uudistui täysin ja sai visuaalisemman muodon. Kirkkovuosi kuvataan yhdeksänä koko aikeaman kuvana, joissa nykyperheen juhlanvieton keskeltä löytyy myös pyhän ulottuvuus. Kuvien osia seuraamalla avautuu lisää tietoa, tarinoita ja teke-mistä kirkkovuoteen.

17,90 (19,90)
väh. 20 kpl **15,90**
väh. 100 kpl **15,00**
väh. 500 kpl **14,00**

LASTEN
KESKUS

Alk.
14⁰⁰

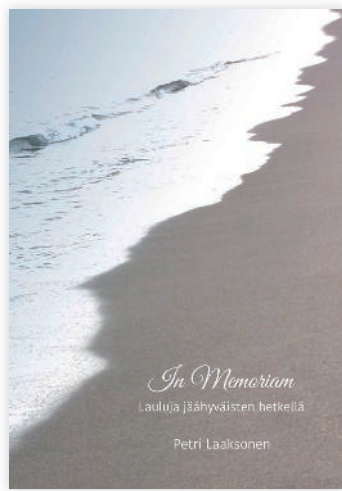
Veijo Koivula, Eeva Zitting

Valtakunnan salaisuudet

– Kristuksen vertaukset sanoin ja kuvin
29 Kristuksen vertausta esitellyinä sa-
noin ja kuvin: ikonimaalari Eeva Zitting
on maalannut jokaisesta vertauksesta
ikonin ja Veijo Koivula avaa teksteis-
sään vertauksen sanomaa ja merkitystä.
Kirjan tarkoituksena on, että sen lukijat
ja katselijat tulisivat Jumalan
valtakunnan ilon yllättämissi!

25,20 (28,00)
VÄYLÄKIRJAT

25²⁰

Petri Laaksonen

In Memoriam

– Lauluja jäähyväisten hetkellä
Nuottijulkaisu sisältää 36 laulua
joissa on laulumelodioiden lisäksi
sointumerkit ja pianosovitukset
sekä urkunuotit kappaleisiin
Täällä Pohjantähden alla sekä
In Memoriam.

38,00 (45,00)
YHTEISKUSTANNUS

38⁰⁰

Kotimainen
virsikirja.
Nuotit ja
laadukkaat
soinnutukset!

Kirkkovirsikirja

Kaksi kestävä, helposti puhdis-
tettavaa kansimateriaalia, neljä
väriä. Kirkonkuva- ja tekstipainatus
mahdollinen kanteen.

Koko 115 x 190 mm.

21,70 (26,80)
Väh. 50 kpl **19,80**
Väh. 300 kpl **18,70**
Väh. 600 kpl **16,60**

Nelivärinen seurakunnan oma
etulehti kuvalla ja tekstillä
virsikirjan alkuun liimattuna.
Autamme tarvittaessa
suunnittelussa ja taitossa.
1,00 / kpl

KIRJAPAJA

Alk.
16⁶⁰

Intinktiomalja Judit

Tyylikäs intinktiomalja suojaavalla
kannella. Viinimalja on irrotettava,
joten se on helppo puhdistaa.
Kullatut sisäosat. Ei konepesua.

275,00

275⁰⁰

Keskittämällä hankinnat
Sacrumiin säästät rahtikuluissa
ja laskujen määrässä, edullisten
hintojen tuoman edun lisäksi.

KIRKON AKATEEMISET –
KYRKANS AKADEMIKER AKI R.Y.
Perustettu 25.1.2001

AKIn toimisto
Rautatieäisenkatu 6,
00520 Helsinki Avoimaa arkisin klo 10–14. Puh. (09) 4270 1503,
toimisto@akiliitot.fi www.akiliitot.fi

Edunvalvontaan ja työsuhteeseen liittyvät kysymykset
osoitteeseen edunvalvontaa@akiliitot.fi

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO
Finlands kyrkas prästförbund R.y.
www.pappisliitto.fi, pappisliitto@akiliitot.fi
Perustettu 14.1.1918

**Puheenjohtaja,
Pappisliitto**
Ulla Ruusukallio

Tampereen seurakunta-
yhtymän sairaalapastori,
rovasti, TM, KM, kirkon
konsultti, työnohjaaja STOr
Puh. 050 356 6090
ulla.ruusukallio@devl.fi

PAPPISLIITTO PRÄSTFÖRBUNDET

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO
Finlands Kantor-organistförbund r.y.
www.skul.fi, kanttori-urkuriliitto@akiliitot.fi
Perustettu 15.6.1907

**Puheenjohtaja, AKI
Puheenjohtaja,
Kanttori-urkuriliitto**
Minna Raassina

Savonlinnan seurakunnan
johtava kanttori, MuM,
Diplom-Kirchenmusikerin (A)
Puh. 044 776 8060
minna.raassina@devl.fi

SUOMEN TEOLOGILIITTO
Finlands teologförbund r.y.
www.suomenteologiliitto
Perustettu 2.6.2017

**Puheenjohtaja,
Teologiliitto**
Saara Nykänen

Projektipäällikkö, TM
Suomen partiolaiset
Puh. 040 749 8472
saara.nykanen@gmail.com

STL

TOIMINNANJOHTAJA

Jussi Junni
pastori, TM, PsK
Puh. (09) 4270 1507
GSM. 044 744 7041
jussi.junni@akiliitot.fi

Yleishallinto,
neuvottelutoiminta,
edunvalvonta,
palvelussuhdeneuvonta

ASIAANTUNTIJAT

Vesa Engström
TK
Puh. (09) 4270 1501
GSM 050 597 5231
vesa.engstrom@akiliitot.fi

AKIn opiskelijatyö,
Teologiliiton hallinto,
neuvonta opiskelijoiden
harjoittelu-, mentorointi- ja
työllistymiskysymyksissä

JÄSENPAVELUSIHTTEERIT

Tuija Kukkonen
yo-merkonomi
Puh. (09) 4270 1503
tuija.kukkonen@
akiliitot.fi

Jäsenyysasiat,
alaosastot,
luottamusmiesskurssit

APULAISTOIMINNANJOHTAJA

Merja Laaksamo
pastori, TM
Puh. (09) 4270 1506
GSM 050 542 3664
merja.laaksamo@akiliitot.fi

Cruxin päätoimittaja,
AKIn viestintä, Pappis-
liiton hallinto ja alaosa-
toiminta, opintomatkat,
pappien ammatilliset asiat,
palvelussuhdeneuvonta
(Toimivapaalla
1.11.2018–1.2.2019)

Annukka Ruusula
kanttori, MuM
Puh. (09) 4270 1505
GSM 044 744 7040
annukka.ruusula@akiliitot.fi

Kanttori-urkuriliiton hallinto
ja alaosaostoiminta,
kanttorien ammatilliset
asiat, palvelussuhdeneuvonta

Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515
heli.meinola@akiliitot.fi

Cruxin toimitussihteeri,
jäsenyysasiat,
opintomatkat

LAKIMIES
Maarit Engström,
OTM, KTM
Puh. (09) 4270 1502
GSM 050 518 4038
maarit.engstrom@akiliitot.fi

Palvelussuhdeneuvonta,
luottamusmiestoiminnan
koordinointi, koulutus-tehtävät

**JÄRJESTÖ-
KOORDINAATTORI**
Ilari Huhtasalo
TM
Puh. (09) 4270 1513
GSM 044 036 1610
ilari.huhtasalo@akiliitot.fi

Hallinto, jäsenpalvelut,
kokousjärjestelyt

PROJEKTISIHTTEERI
Laura Leipakka
TM
Puh. 09 4270 1517
GSM 044 784 7327
laura.leipakka@akiliitot.fi

Pappisliiton, Kanttori-
urkuriliiton ja Teologiliiton
projektit

Erityiskoulutettujen työttömyyskassa Erko
Asemamiehenkatu 2 C, 00520 Helsinki
Puh. (09) 7206 4343 ma ja to klo 12–15
Faksi (09) 272 1212
erityiskoulutettujen.tk@erko.fi
www.erko.fi

Puhelinpalvelu yksityiselämän oikeusasioissa:
Arkisin klo 10–16 Eversheds Asianajotoimisto Oy
Puh. 010 684 1300. Mainitse minkä liiton jäsen olet ja
jäsennumerosi.

Elä täysillä – Turva turvaa

Tutustu
etuihisi
turva.fi/aki

Kotona rentoudutaan, nautitaan, kerätään voimia.
Puuhatetaan, siivotaan, kokataan. Juhlitaan ja pyöritetään arkea.
Kotona myös sattuu ja tapahtuu, ja silloin on hyvä olla Turvassa.

Turvan kotivakuutus turvaa elämäsi tärkeimmän paikan ja rakkaimmat esineet.
Lue lisää osoitteesta turva.fi ja ole kotonasi kuin kotonasi.